

MOTOL

PÉČE V POHYBU

VŠEOBECNÁ SESTRA pro I. Ortopedickou kliniku + NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK 100.000 Kč

E-mail: hana.karnikova@fnmotol.cz

VŠEOBECNÁ/DĚTSKÁ SESTRA pro Pediatrickou kliniku + NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK 100.000 Kč

E-mail: jana.bohacova@fnmotol.cz

VŠEOBECNÁ SESTRA pro Onkologickou kliniku + NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK 100.000 Kč

E-mail: jana-anna.kopecka@fnmotol.cz

VŠEOBECNÁ SESTRA na Jednotku intenzivní metabolické péče Interní kliniky

+ NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK 100.000 Kč

E-mail: katerina.lisova@fnmotol.cz

VŠEOBECNÁ/PRAKTICKÁ SESTRA pro Kardiologickou kliniku

E-mail: jana.kovalčíková@fnmotol.cz

VŠEOBECNÁ SESTRA pro Oddělení centrálních operačních sálů pro dospělé

+ NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK 100.000 Kč

E-mail: vladana.rousalova@fnmotol.cz

VŠEOBECNÁ SESTRA pro Kliniku anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny

+ NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK 100.000 Kč

E-mail: tatana.manasova@fnmotol.cz

VŠEOBECNÁ SESTRA pro Neurologickou kliniku JIP + NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK 100.000 Kč

E-mail: tereza.kolacna@fnmotol.cz

SANITÁŘ/-KA (pomocník ve zdravotnictví) pro Oddělení centrálních operačních sálů pro dospělé

E-mail: vladana.rousalova@fnmotol.cz

Přidej se k nám!

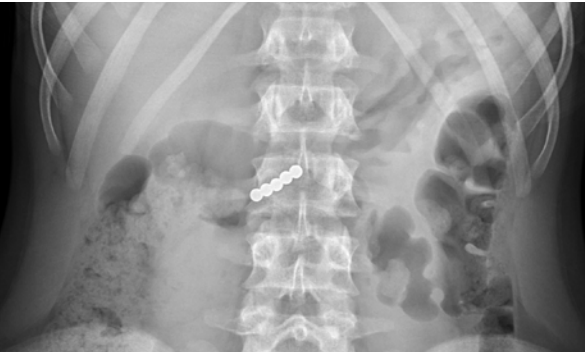
Fakultní nemocnice v Motole

! bezpečný trend koluje po sociálních sítích !

Ve FN Motol bylo a stále je ošetřováno 5 dětí, které se dle informací inspirovaly výzvou na sociální síti TikTok („TikTok piercing challenge“) a pomocí kuličkových magnetů chtěly imitovat piercing např. v jazyku. Pak omylem došlo k polknutí těchto kuliček. Jedna pacientka měla velké štěstí a kuličky vyšly bez problémů, další pacienti ale v současné době zůstávají hospitalizováni, 2 z nich budou dnes pravděpodobně akutně operováni.

Proč je polknutí magnetů tak nebezpečné ?

Při spolknutí více magnetů nebo magnetu a kovového předmětu hrozí jejich spojení, které může k sobě přitáhnout např. žaludek a střevo a způsobit jeho poškození nebo i dokonce proděravění (perforaci), zánět a v některých případech i ohrožení života (viz případ v UK - <https://www.bbc.com/.../uk-england-york-north-yorkshire...>).

fnmotol

...
který má účastníky z Evropy

Druhý ročník mezinárodního kurzu zaměřeného na praktický nácvik operací ucha proběhl na konci září 2024 v Anatomickém ústavu @2lf_unikarlova.

Účastníci kurzu měli možnost trénovat chirurgické techniky při léčbě zánětů středního ucha a problémů spojených s hluchotou. Kurz byl určen především pro lékaře-specialisty v oboru ORL (ušní, nosní, krční), kteří se pod dohledem zkušených odborníků zdokonalovali v chirurgických dovednostech.

Akce se setkala s velkým úspěchem a další ročník je plánován za dva roky.

Fakultní nemocnice v Motole

Nadační fond Zdeňky Žádníkové předal Dětskému kardiocentru FN Motol 300 let staré SRDCE, 3D výzdobu a vlastní „audiokardiopohádky“

Ústředním motivem hlavní čekárny je srdce, ručně vyřezávané ze dvou druhů masivního dřeva, 300 let starého dubu a lípy. Autorem je umělec-řezbář Josef Cyprián. Srdce je zavěšeno na ručně kovaném řetěze, vytvořeném Pavlem Vojáčkem.

Audio kardiopohádky na motivy nejčastějších srdečních chorob jsou novinkou, která výtvarnou proměnu s edukativním přesahem posouvá opět o stupeň výš. Jsou dostupné na QR kódech, které jsou součástí nástěnných maleb v herních lůžkové části. Autorkou je MUDr. Nina Molíková a pohádky jsou namluvené dětma Zdeňky Žádníkové - Zuzanka a Jiřík ve Studiu 56Guests v režii Jakuba Taberyha.

V dětské lůžkové části je kombinace nástěnných maleb, samolepek a malovaných desek s trojrozměrnými prvky, které kromě vizuálního působení slouží i jako zajímavý hmatový prvek, obzvláště pro nejmenší pacienty.

V neposlední řadě děkujeme všem partnerům **Nadační fond Zdeňky Žádníkové** - **Dermacol CZ & SK**, **AV MEDIA Systems**, **Nadační fond Simony Kijonkové**, **Nobilis Tilia**, **Barvy a Laky Hostivař a.s.**, **ALFA VITA**, **BDO Czech Republic**, **Airtexstyl**, **Comeflexoffice**. Dary přispěla paní Alena Tučimová a spolek <http://xn--dtsksrdko-e4a1c8zxf.cz/> zastoupený panem Radkem Tupým. Společnosti **PEXI - milujeme hračky** děkujeme za společenské hry do všech heren a **Dermacol CZ & SK** svými výrobky potěšil na 150 zaměstnanců kardiocentra.

fnmotol

...
Po prázdninové pauze se k nám opět vrací Lucie Šaleová se svým projektem @ne_zavisla a besedami na Dětské psychiatrické klinice 2. LF UK a FN Motol.

A aby ten návrat stál za to, pozvala si hned několik osobností. Zpívalo se, tančilo se, povídalo se, plakalo se, smálo se, objímalo se, obdarovávalo se... Opět neskutečně silný zážitek pro všechny zúčastněné.

Děkujeme všem, kteří přišli podpořit hospitalizované děti.

[@evabureshsalvatore](#), [@rajny17](#), [@_le.ona](#), [@milanperoutka](#), [@iva_fruhlingova](#), [@klaranademlynskaofficial](#), [@konturka.cz](#)

ODBOR DOPRAVY

Anesteziologická sestra: Klíčová role v moderní medicíně

4

Profese anesteziologické sestry se v posledních letech dostává do popředí zájmu, a to nejen pro svou odbornost, ale také pro nepostradatelnost v rámci zdravotnického týmu. Naše pracoviště, největší v České republice, nabízí jedinečnou příležitost pro ty, kteří chtějí spojit své ambice s dynamickým a náročným prostředím anesteziologie.

Oční projevy celkových onemocnění

Říká se, že oko je do duše okno. Příkladem tohoto rčení je to, že řadu celkových onemocnění, která se nemusí nijak projevovat, může jako první odhalit oční vyšetření. Není výjimečné, že oftalmolog na základě očního nálezu vysloví podezření na spojitost s celkovou chorobou.

Prof. MUDr. Milan Macek

...obdržel čestné členství České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně a čestné uznání Senátu České republiky. Udělil mu je předseda společnosti prof. Štěpán Svačina a prof. Roman Kraus na slavnostním zasedání, které se konalo 30. září 2024 v Senátu ČR, v Sale terreně Valdštejnského paláce.

Děkovné dopisy

Dobrý den,

vrátil jsem se ze zahraničí s jistým problémem, a tak jsem se rozhodl vyhledat lékaře. Po špatných zkušenostech v jiných nemocnicích v Praze jsem se rozhodl navštívit motolskou nemocnici. Velice děkuji za vstřícnost a rychlost lékaře i zdravotní sestry. Pokud se na mě nebudete zlobit, až budu mít v budoucnu nějaký zdravotní problém, budu se snažit přijít k vám. Mockerát děkuji MUDr. Michalu Matyáškoví.

S přáním hezkého dne, Petr

Dobrý den,

píšu jako maminka a také zdravotník, který se na vlastní oči mohl jen s údivem dívat, jak to v jiné nemocnici krásně funguje od začátku až do konce.

Náš syn byl operovaný prof. Ryglem. Všechno nám srozumitelně vysvětlil, a tak nějak nastolil vnitřní klid, neumím to lépe popsat, ale v jeho přítomnosti má člověk pocit, že dítě je v bezpečí a rodiče zbaví strachu. Na kohokoli jsme narazili, ještě během různých vyšetření, tak všichni ti lidé byli neskuteční profesionálové. Jmenovitě bych chtěla poděkovat MUDr. Douchovi, dále paní primářce Pavlíčkové a celému jejímu týmu za skvělou anestezii, celému týmu pana prof. Rygla na operačním sále. Dále sestřičkám z ARO a sestřičkám z JIP, Zuzaně Kratinové za profesionální péči a psychickou podporu syna, výborné fyzioterapeutce Šárce Holubové. Dále děkuji za péči sestřiček Jany, Aničky, Julie a Marušky. Výborný byl i MUDr. Hříbal při sono kontrolách. Děkujeme za péči i MUDr. Petřů a MUDr. Vyhnánkovi. Chci, abyste věděli, jak moc bezvadní lidičky tady v nemocnici jsou.

Mějte krásné dny a stále tak bezvadné lidi v týmech, Renata

Vážení,

rádi bychom vyjádřili poděkování týmům porodního oddělení a oddělení šestinedělí za skvělou péči, kterou nám poskytli během našeho pobytu ve FN Motol.

Porod císařským řezem byl profesionální a s maximální péčí. Celý tým lékařů, sester a mediků nám poskytl velkou míru klidu a jistoty. Všechny sestřičky a lékařky, které se o nás staraly na oddělení rizikového těhotenství, k nám byly velmi vstřícné. Péče na JIP byla citlivá, což určitě manželce pomohlo v rychlejší zotavení a zároveň jí umožnilo užít si první kontakt s naším dítětem. Na nadstandardním oddělení šestinedělí se o ženu i našeho syna perfektně starali. Zdejší personál byl nejen odborně zdatný, ale také velmi lidský. Ještě bychom chtěli pochválit nadstandardní stravu. FN Motol nám poskytla vynikající péči a jsme nesmírně vděční za vše, co jste pro nás udělali. Rádi bychom vyjádřili své srdečné díky všem lékařům, sestřičkám a dalším zaměstnancům, kteří se na péči o nás podíleli.

S přáním všeho dobrého a s upřímným poděkováním, Ludvík a Eva

Dobrý den,

chtěla bych tímto poděkovat za ošetření, kterého se mému synovi v nemocnici dostalo. Přístup paní MDDr. Elišky Šedivé byl velmi vstřícný, nesmírně milý a přitom stoprocentně profesionální. Moc jí za to děkuji!

S pozdravem Tereza a Miša

Dobrý den,

strávila jsem u vás v nemocnici několik dnů a na neurologickou kliniku tak šířím jenom chválu. Přístup všech zaměstnanců na klinice byl moc příjemný. K pacientům se chovají jako k rovnocenným partnerům, od sanitářů, přes sestřičky až po doktory. Zvláště si cením trpělivosti MUDr. Sečníka, který mi i přes plné oddělení pacientů vše opakovaně vysvětlil. Nejvíc si vážím lidského přístupu, který někdy dokáže divy.

Děkuji, že jsem se mohla léčit právě u vás, Zuzana

Dobrý den,

podstoupila jsem operaci na chirurgické klinice a velmi ráda bych touto cestou poděkovala celému pečujícímu týmu. Od samotného přijetí na ambulanci až po den propuštění byl veškerý personál velmi milý, ochotný a vždy nápomocný. Velmi si vážím citlivého přístupu všech sestřiček i ošetřujícího lékaře, takže ještě jednou děkuji z celého srdce za profesionální péči.

S uctivým pozdravem, Adéla

Dobrý den,

byla jsem sanitkou převezena na urgentní příjem po autonehodě ve 40. týdnu těhotenství a ráda bych touto cestou poděkovala všem zaměstnancům z urgentního příjmu, operačnímu týmu, všem sestřičkám z gynekologické JIP, celému oddělení šestinedělí a jmenovitě obrovské díky patří tomu nejlepšímu a nejhodnějšímu člověku a tím je MUDr. Petr Švihovec za záchránění mého života a života mé dcery, která letos může oslavit první rok.

S pozdravem a přáním hezkého dne, Sabina

Dobrý den,

vážení zaměstnanci urgentního příjmu, děkuji vám všem za profesionální přístup a vaši péči co jste mi věnovali. Děkuji administrativnímu pracovníkovi na recepci za rychlou registraci a ochotu, děkuji slečně (paní) na RTG a v neposlední řadě zdravotní sestře, zdravotnímu bratru a panu MUDr. Stanislavu Štefaniskovi, i jeho kolegovi na ambulanci 1.

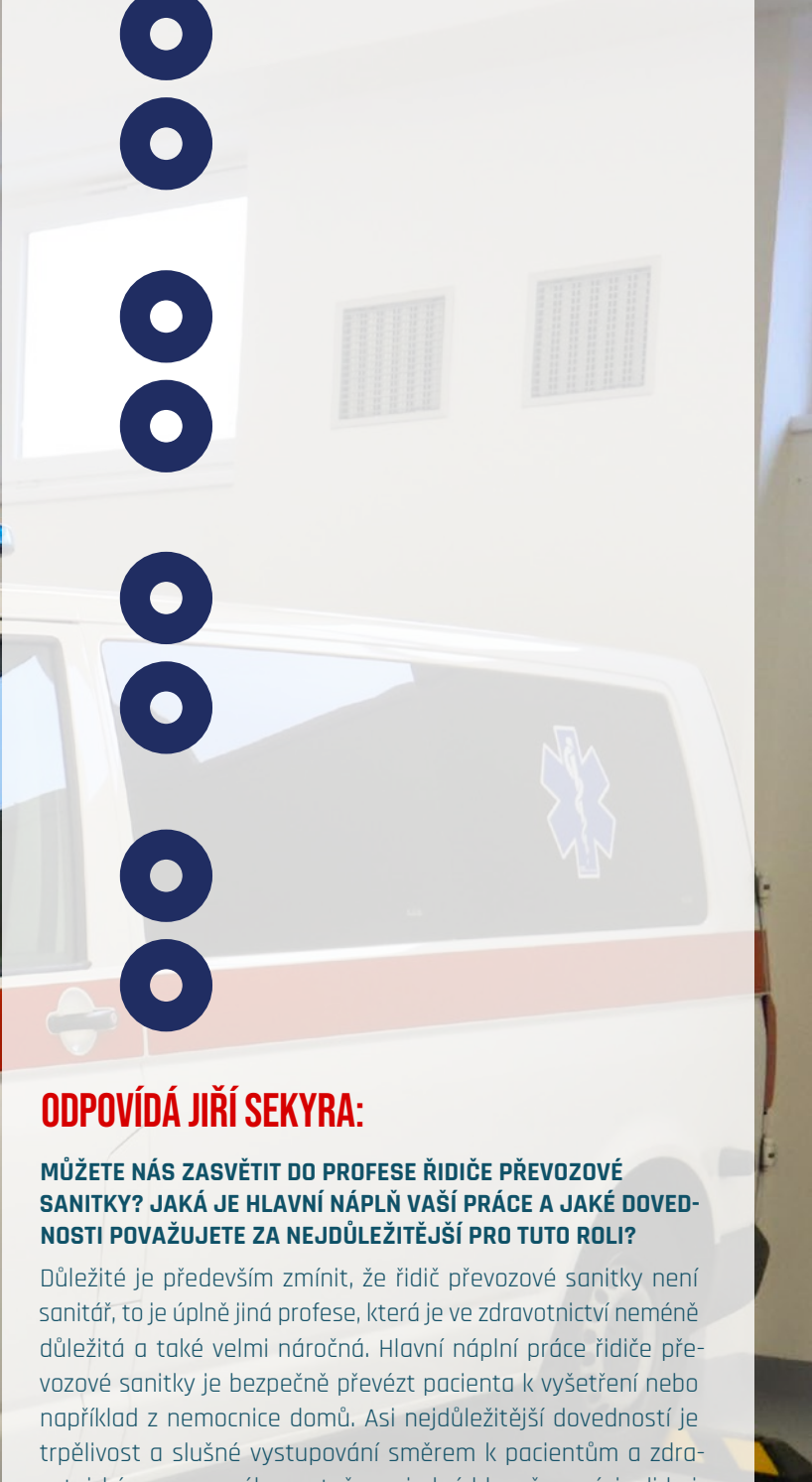
Děkuji mnohokrát, Matěj

PÉČE V POHYBU ODBOR DOPRAVY

V letošním listopadovém čísle nahlédneme hlouběji do světa převozných sanitářů. Na první pohled se může zdát, že jejich práce spočívá pouze v řízení automobilu, avšak skutečnost je mnohem složitější. Tato profese je spojena s vysokou mírou odpovědnosti, empatie a schopností čelit různým výzvám. Řidiči převozných sanitek zajišťují bezpečný transport pacientů, ať už jde o návrat domů nebo cestu na vyšetření. Není to jen o řízení; jsou to lidé, kteří se každodenně setkávají s pacienty v rozmanitých životních situacích a hrají důležitou roli v jejich procesu zotavení. Rozluštíme mýty a nepochopení ohledně této profese a nabídneme pohled do světa, ve kterém se snoubí péče, profesionalita a lidskost.

ODPOVÍDÁ JIŘÍ SEKYRA:

MŮŽETE NÁS ZASVĚTIT DO PROFESY ŘIDIČE PŘEVOZOVÉ SANITKY? JAKÁ JE HLAVNÍ NÁPLŇ VAŠÍ PRÁCE A JAKÉ DOVEDNOSTI POVAŽUJETE ZA NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PRO TUTO ROLI?

Důležité je především zmínit, že řidič převozové sanitky není sanitář, to je úplně jiná profese, která je ve zdravotnictví neméně důležitá a také velmi náročná. Hlavní náplní práce řidiče převozové sanitky je bezpečně převézt pacienta k vyšetření nebo například z nemocnice domů. Asi nejdůležitější dovedností je trpělivost a slušné vystupování směrem k pacientům a zdravotnickému personálu, protože se jedná hlavně o práci s lidmi. Řízení sanitky jako takové je základním předpokladem pro tuto práci a nemůže ji dělat jen tak někdo, kdo přijde z ulice s tím, že by chtěl řídit sanitku. Řidič převozové sanitky musí nejdříve absolvovat specializovaný kurz, kde se naučí ovládat samotnou sanitku, transportní prostředky (nosítka, sedačku, transportní plachty, schodolez apod.) a samozřejmě poskytovat první pomoc.

S JAKÝMI VÝZVAMI SE VE SVÉ PRÁCI NEJČASTĚJI SETKÁVÁTE? A JSOU SITUACE, KTERÝM BYSTE SE RADĚJI VYHNULI, NEBO KTERÉ JSOU PRO VÁS OBZVLÁŠTĚ NÁROČNÉ?

Těch výzev je spousta – například manipulace a převoz nehybných nebo nadměrných pacientů. Dále třeba převoz opilých pacientů na záchytnou stanici, který musíme zajišťovat také a pak je to převoz zemřelých a obzvláště u dětských pacientů to není úplně příjemné.

PŘEVÁŽÍTE I PACIENTY, KTEŘÍ JSOU VÁŽNĚ ZRANĚNÍ? JAK SE PŘIZPŮSOBUJETE RŮZNÝM POTŘEBÁM PACIENTŮ? PROJEVUJETE K NIM VÍCE EMPATIE, NEBO ZŮSTÁVÁTE SPÍŠE V PROFESIONÁLNÍ ROLI?

Vážně zraněné pacienty zpravidla nepřevážíme, od toho jsou zde záchranné služby, jejichž personál je na tyto transporty jinak vybaven a školen. Tato skutečnost je často zaměňována s názorem laické veřejnosti, že každá sanitka jezdí k vážným případům. Není to pravda; naše nemocnice nemá status zdravotnické záchranné služby a naše sanitní doprava se zabývá pouze převozem pacientů, kteří již byli zaléčeni, nebo kteří jedou na vyšetření a jejich imobilita vyžaduje převoz sanitkou.

Tato práce vyžaduje velkou dávku empatie. Je třeba si uvědomit, že převážná většina pacientů, kteří musí do nemocnice, toto nepodstupuje jen tak pro nic za nic; mají své bolesti a svá trápení, a setkání s nevrlym řidičem sanitky není zrovna to, po čem pacienti touží. Důležité je mít na paměti i to, že odjezd sanitkou z nemocnice je posledním dojmem po léčbě, ať už krátkodobé, nebo dlouhodobé. Ačkoli je pacient po celou dobu léčby opečován a léčen příjemnými lékaři a sestřičkami, může nepříjemné jednání řidiče nebo špatná jízda sanitkou pokazit vše dobré, co pro pacienta naše nemocnice udělala.

SETKÁVÁTE SE S NĚJAKÝMI MÝTY NEBO NEPOCHOPENÍM OHLEDNĚ VAŠÍ PRÁCE? CO BYSTE LIDEM RÁDI VYSVĚTLILI O TOM, CO OPRAVDU DĚLÁTE, A PROČ JE VAŠE PRÁCE DŮLEŽITÁ?

Mýtů je spousta a nepochopení ještě více. Jeden z hlavních mýtů je, že řidič sanitky může vždy jezdit se zapnutým majákem a sirénou, ale to je opravdu jinak. Jízda pod majákem má svá pravidla a bohužel je často zneužívána, především soukromými dopravci, kteří si tímto zneužíváním zkracují a urychlují cestu s pacientem nebo pro pacienta, jen proto, aby převezli co nejvíce pacientů a měli tak vyšší zisk. Naši řidiči nesmí bez vědomí dispečera zapnout maják ani sirénu, a dispečer jim to může dovolit pouze ve velmi výjimečných případech, například když převáží krev potřebnou k operaci nebo pacienta na kyslíku, protože naše sanitky nemají takovou zásobu kyslíku, jakou mají například vozy záchranné služby. A v neposlední řadě také v případě, kdy je předpoklad, že by se mohl zdravotní stav pacienta náhle zhoršit. Právě v těchto případech se naši řidiči na silnici setkávají s nepochopením ostatních řidičů, kteří jim často naschvál neumožní průjezd frekventovanou křižovatkou, což může ohrozit bezpečnost pacientů. Dalším mýtem, který je především doménou zdravotnického personálu naší nemocnice, je, že naše nemocniční sanitní doprava disponuje neomezeným počtem sanitních vozů a personálem, který vyjíždí na písknutí, nebo že pro každého jednotlivého pacienta je k dispozici samostatná sanitka. To opravdu není pravda. Víím, že letitým problémem je včasný odvoz pacientů, kdy pacienti čekají na sanitku i několik hodin na chodbě. Musím upozornit, že ve většině případů je to zapříčiněno opravdu enormní chybou při objednávání transportu ze strany žádajících pracovišť, která neověřují

správnost adres vyložení nebo naložení pacienta. Mnohdy není pacient připraven k transportu, nemá například připravenou propouštěcí zprávu. Dalším problémem je, že žadající nesprávně vyplní i to, jakým způsobem bude pacient převážen; stává se, že z chodícího pacienta se vyklube ležící nepohyblivý pacient. Takové skutečnosti narušují plán transportů, kdy dispečer musí okamžitě přeplánovat i všechny ostatní transporty, což vede k několika hodinovým prodlevám.

ZAJISTĚ JE TATO PROFESE NÁROČNÁ... JAK VELIKÝ MÁ NA VÁS TATO NÁROČNOST VLIV A MÁTE NĚJAKÉ POSTUPY NEBO METODY, JAK SI UDRŽET DUŠEVNÍ POHODU A PROFESIONALITU?

Na tuto otázku je složité odpovědět. Každý člověk je originál, a každý z našich pracovníků, ať už to jsou dispečeré, nebo řidiči sanitek, se s náročností své profese vypořádává jinak. Někdo si zajede ve volnu na ryby, jiný se jede projet na kole a tak dále. V brzké době nás čeká dvoudenní školení a cvičení, kde si jednak procvičíme manipulaci s nadměrnými a nepohyblivými pacienty ve ztížených podmínkách, ale hlavně je to akce, kde společně strávíme čas. Po ukončení programu si můžeme sednout k ohni a komunikovat spolu i jinak než v pracovní rovině.

VZPOMÍNÁTE NA NĚJAKÉ MOMENTY, KTERÉ VÁM UTKVĚLY V PAMĚTI? NAPŘÍKLAD ZDA VÁM ZMĚNILY POHLED NA SVĚT NEBO VÁS POBAVILY?

Takových momentů je spousta, a s odstupem času jsou i úsměvné, i když v danou chvíli jsou tyto příhody spíše k pláči. Například převoz paní středního věku, která vyžadovala, aby ji na sedačce dvouposádkou odnesli až ke dveřím ve čtyřpatrovém činžáku, protože prý neudělá sama ani krok. Nicméně, když naši chlapečci paní odnesli a vrátili se zpět k vozu, kde jim chvilku trvalo,

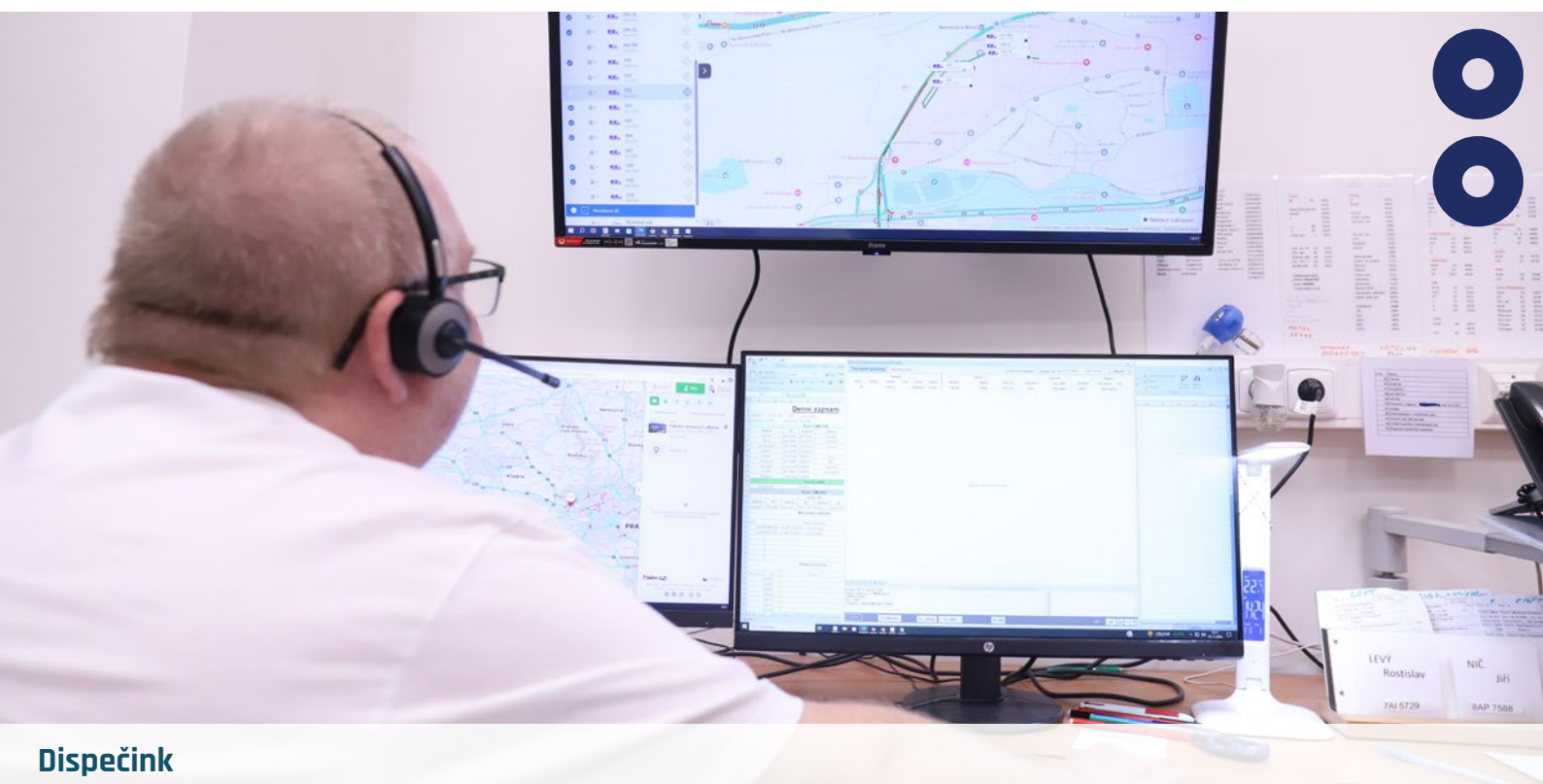

než uklidili transportní sedačku, tak při odjezdu zmíněná paní vyběhla domů s nákupními taškami a řekla, že si ještě musí rychle zaběhnout nakoupit, a jestli by jí tam neodvezli sanitkou a zpět s nákupem.

JAK HODNOTÍTE VYBAVENÍ A ZÁZEMÍ SANITEK, VE KTERÝCH PRACUJETE? NAJDOU V NOVĚ POŘÍZENÝCH SANITKÁCH PACIENTI VÍCE POHODLÍ A LEPŠÍ OŠETŘENÍ?

V současné době máme ve výrobě 5 úplně nových sanitek, které by nám měly být předány do konce tohoto roku. Tyto sanitky budou ve standardní výbavě dle platné vyhlášky. Nadstandardní výbavu nám bohužel rozpočet nedovoluje. Co se týče ošetření,

10

Dezinfekční garáž

Dezinfekční garáž

Dezinfekční garáž

v těchto sanitkách žádné neprobíhá, protože se jedná pouze o převozní sanitky. Jak už jsem uvedl výše, naše nemocnice záchrannou službu neprovozuje. Přesto v následujících měsících chystáme novinku v podobě nově poskytované služby „Převážení pacientů neodkladné péče“, kde sanitky, které k tomu budou určené, budou vybavené obdobně jako vozidla záchranné služby. Tato služba bude určena pro přepravu zajištěných pacientů mezi zdravotnickými zařízeními. V současné době máme také nově zrekonstruované garáže sanitek a nově vybudovanou dezinfekční garáž. Také dispečink je v novém – od dubna letošního roku byl dispečink přesunut z budovy dopravy do zrekonstruovaných prostor pod novou lékárnu.

PŘI PŘEVOZU CITLIVÉHO BIOLOGICKÉHO MATERIÁLU, JAKO JSOU KREV NEBO ORGÁNY, PLATÍ URČITÉ STANDARDY... CO VŠE JE TŘEBA ZAJISTIT, ABY BYLA PŘEPRAVA BEZPEČNÁ A KVALITA MATERIÁLU ZACHOVÁNA?

Tento druh přepravy zajišťujeme speciálním vozidlem vybaveným pro přepravu biologického materiálu. Tento vůz je vybaven především chladicím zařízením s regulovanou a na dálku hlídanou teplotou.

16. LISTOPADU JE MEZINÁRODNÍ DEN TOLERANCE, KTERÝ SE VÁS TAKÉ TÝKÁ - SETKÁVÁTE SE NA SILNICÍCH S DOSTATEČNOU OHLEDUPLNOSTÍ OD OSTATNÍCH ŘIDIČŮ?

V předchozích odpovědích jsem zmínil, že ohleduplnost ostatních řidičů je tristní. Většina řidičů spíše zmatkuje a neví, jak se mají zachovat, když se k nim blíží sanitka se zapnutým majákem a sirénou. Dost řidičů ani nezareaguje, protože mají ve svém voze zapnutou hlasitou hudbu, a dochází pak ke kolizím.

Kyselina listová, folát či vitamin B9?

Folát je souhrnné označení pro více látek, které mají účinek vitamínu B9. Ten patří mezi vitamíny skupiny B, tzv. B-komplex. Protože jde o vitamin rozpustný ve vodě, je třeba jej přijímat z potravy pravidelně - na rozdíl od vitaminů rozpustných v tucích si ho totiž tělo neukládá do zásoby. V potravinách jej přirozeně nalezneme v různých formách. Existuje ale také syntetická forma, kterou nazýváme „kyselina listová“, ta je ale sama o sobě v lidském těle neaktivní. Je prekurzorem pro bioaktivní molekulu 5-methyltetrahydrofolát (5-MTHF), která se poměrně složitou přeměnou tvoří v játrech.

Funkce v organismu

Kyselina listová v organismu funguje jako kofaktor řady enzymů v metabolismu jednovuhlíkatých zbytků. Je nezbytná pro tvorbu DNA a dalších nukleových kyselin. Rychle rostoucí a množící se buňky proto potřebují její dostatečný přísun. Dále se podílí na správném fungování nervové soustavy, mozku a tvorbě červených krvinek.

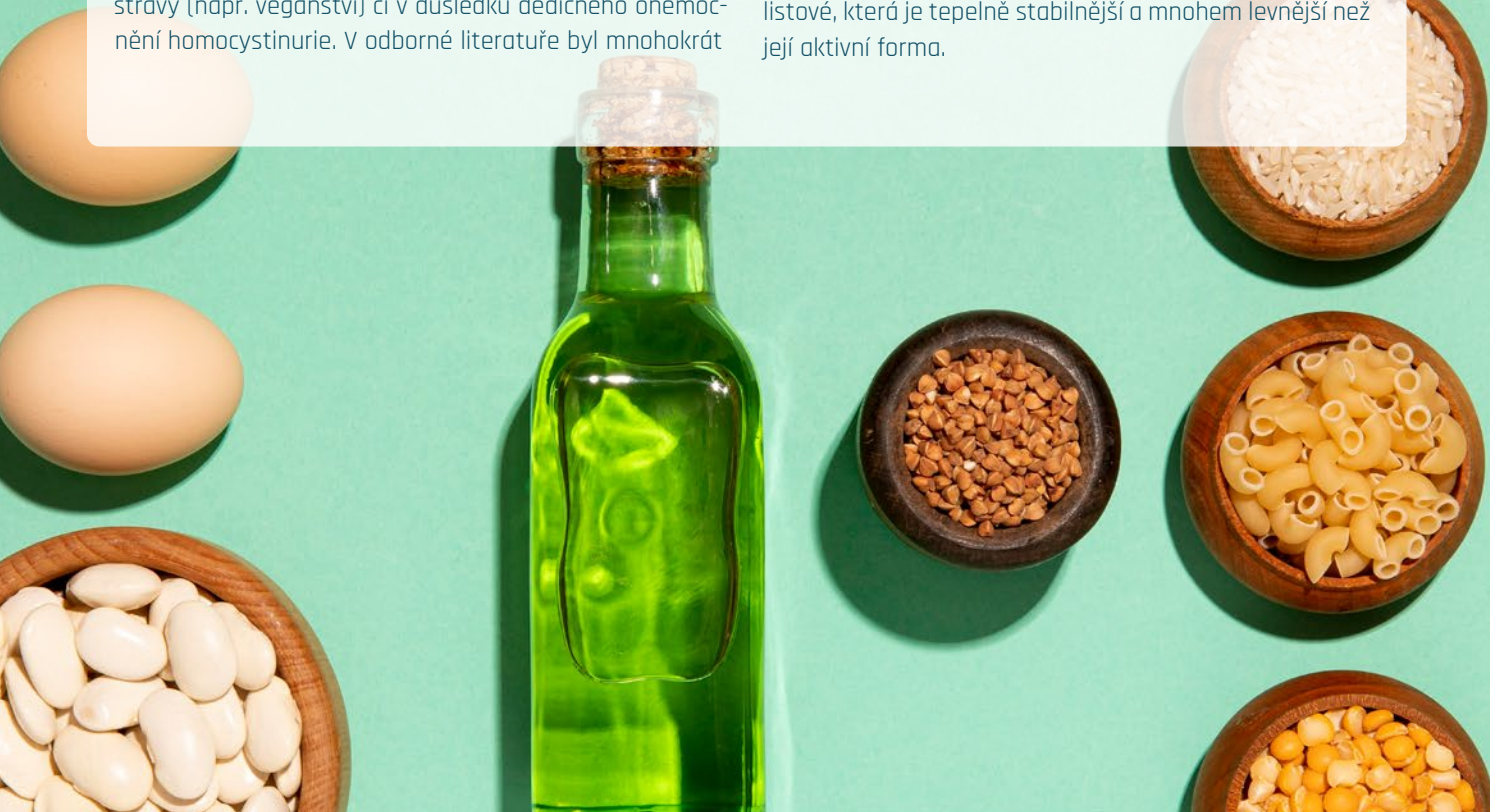
Další její klíčovou funkcí, společně s vitamínem B12, je optimalizace hladiny homocysteinu - aminokyseliny, která přirozeně vzniká v těle v rámci metabolismu aminokyseliny methioninu. Zvýšená hladina homocysteinu v krvi je rizikovým faktorem pro rozvoj kardiovaskulárních onemocnění či demence nebo Alzheimerovy choroby. Může k ní dojít v důsledku nedostatečného příjmu vitaminů B ze stravy (např. veganství) či v důsledku dědičného onemocnění homocystinurie. V odborné literatuře byl mnohokrát

pozorován pokles hladiny homocysteinu při suplementaci kyselinou listovou.

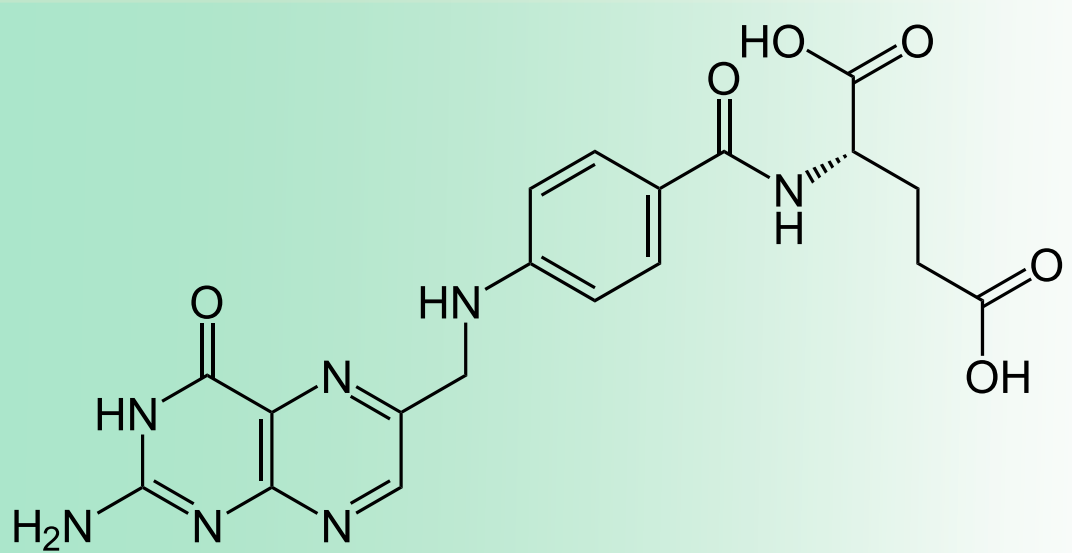
Foláty jsou primárně vstřebávány v tenkém střevě, konkrétně v proximálním jejunu (lačníku). Jsou degradovány světlem, vysokými teplotami (nad 100 °C), vysokými koncentracemi kyslíku a nízkým pH. Z tohoto důvodu je podstatné kupovat suplementy v tmavých dózách, aby nedocházelo k degradaci.

V jakých potravinách vitamin najdeme

Ve větším množství nalezneme folát například v zelené zelenině (špenát, růžičková kapusta, brokolice a chřest), v kvasnicích, fazolích či arašidech a slunečnicových semínkách. V obohacených potravinách a v mnoha doplňcích stravy se velmi často nachází ve formě syntetické kyseliny listové, která je tepelně stabilnější a mnohem levnější než její aktivní forma.

Máme jí jako populace z potravy dostatek?

Deficience je poměrně častá a souvisí se špatnou stravou, malabsorpčí či konzumací alkoholu, obezitou a selháním ledvin. Dále se běžně vyskytuje u starších osob v důsledku několika faktorů, jako jsou některá onemocnění, poruchy transportu, vyšší potřeba folátů, malabsorpce a další.

Jak se projevuje nedostatek?

Vitamin B9 má zásadní vliv na krvetvorbu, jeho deficit se může projevit výskytem megaloblastické anémie (chudokrevnosti). Jde o typ anémie, který je charakterizován nálezem velkých nezralých erytrocytů (megaloblastů) v kostní dřeni. Mezi typické příznaky anémie patří zvýšená únava, vyčerpání a bledost. Mimo jiné vede jeho nedostatek k vyššímu riziku hyperhomocysteinémie (zvýšené hladině homocysteinu v krvi), která je rizikovým faktorem pro výskyt dalších onemocnění (viz výše).

Těhotenství a plodnost

Zejména v období těhotenství je kyselina listová velice podstatná, jelikož se podílí na prevenci výskytu vrozených vad. Z tohoto důvodu je v tomto období často nutná její suplementace ve formě doplňků stravy.

Před těhotenstvím dle studií může suplementace aktivní kyselinou listovou zvýšit pravděpodobnost početí. Roli zde hraje nejspíš snížení množství anovulačních cyklů, tedy cyklů, při nichž nedojde k ovulaci, která je pro početí nezbytná. Kyselina listová může mít vliv také na kvalitu oocytů (vajíček).

Všeobecně se uznává, že suplementace kyselinou listovou v prekoncepčním období chrání před rozvojem defektů neurální trubice. EFSA (Evropský úřad pro bezpečnost potravin) doporučuje příjem 400 µg/den kyseliny listové v těhotenství, což zajišťuje dostatek folátu během organogeneze (proces tvorby orgánů) a snižuje riziko defektů neurální trubice.

Autoři jiné studie tvrdí, že suplementace aktivní kyselinou listovou v těhotenství by mohla být výhodnější než suplementace

neaktivní kyselinou listovou. Je totiž přímo biologicky dostupná, nevyžaduje metabolickou aktivaci a není tudíž ovlivněna možnými mutacemi genu MTHFR pro enzym methylenetetrahydrofolát reduktáza, který se účastní aktivace folátu, viz níže.

Kyselina listová vs. methylfolát

V doplňcích stravy je často obsažena syntetická kyselina listová (acidum folicum), ta ale není nevhodnější formou k suplementaci. Má poměrně nízkou biologickou dostupnost, což znamená, že se tak může nemetabolizovaná držet v krevním řečišti. Pokud se v krvi drží vyšší množství nemetabolizované kyseliny listové, může dojít ke zdravotním komplikacím. Navíc musí být kyselina listová v organismu aktivována. Její aktivace na methylfolát zahrnuje několik přeměn. Poslední a klíčovou reakci zprostředkovává enzym methylenetetrahydrofolát reduktáza (MTHFR). Právě v tomto genu kódující MTHFR se může vyskytovat mutace znemožňující přeměnu na aktivní a v těle funkční folát. Suplementace methylfolátem je proto vhodnější, jelikož nevyžaduje metabolickou aktivaci a není ovlivněna možnými mutacemi tohoto genu.

V Evropě se na suplementaci mikronutrientů, tedy vitaminů a minerálů zaměřuje Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA). Jde o nejvyšší autoritu u nás [v Americe tuto funkci plní FDA (Úřad pro kontrolu potravin a léčiv)]. EFSA jako folát k doplňování v potravinách a doplňcích stravy podle evropské směrnice 2002/46/ES schvaluje obě formy. V rámci prevence defektů neurální trubice, proto EFSA doporučuje její suplementaci. Syntetická kyselina listová je stabilní, levnější a historicky často využívaná, proto se ve studiích zmiňuje mnohem častěji. Nicméně v dnešní době se ukazuje, že aktivní methylfolát je účinnější a vhodnější, a to zejména pro ženy, které mají sníženou konverzi kyseliny listové na aktivní folát (mutaci MTHFR).

Anesteziologická sestra:

Klíčová role v moderní medicíně

Profese anesteziologické sestry se v posledních letech dostává do popředí zájmu, a to nejen pro svou odbornost, ale také pro nepostradatelnost v rámci zdravotnického týmu. Naše pracoviště, největší v České republice, nabízí jedinečnou příležitost pro ty, kteří chtějí spojit své ambice s dynamickým a náročným prostředím anesteziologie. Tato profese není pouze ženskou záležitostí, muži i ženy mají možnost rozvíjet své dovednosti a přispět ke kvalitní péči o pacienty. Práce anesteziologické sestry je velmi pestrá a zajímavá a vyžaduje odborné znalosti na vysoké úrovni.

Historie anesteziologie sahá až do 19. století, kdy se poprvé začaly používat anestetika, aby se zmírnila bolest během chirurgických zákroků. Anesteziologické sestry měly tehdy mnohem omezenější role, často se soustředily pouze na asistenci lékařům. Dnes jsou anesteziologické sestry vysoce specializované odbornice s hlubokým porozuměním v oblasti farmakologie, fyziologie a monitorování vitálních funkcí. Jejich odborné dovednosti zahrnují nejen správné podání anestetik, ale také zvládnutí komplikací a řízení perioperační péče.

Anesteziologické sestry dnes hrají klíčovou roli v přípravě pacientů na operace a v monitorování jejich stavu během zákroků. Často jsme u zrodu nových životů při porodech nebo u odchodu těch, kteří bojují o svůj život. Ve spolupráci s lékařem pomáháme lidem od bolesti a společně s dalším specializovaným personálem, především s chirurgickými obory, pomáháme řešit obtíže, úrazy a onemocnění, která limitují kvalitu života či rozhodují o přežití. Někdy jsme ti poslední, na koho se pacient dívá, a kterým plně důvěřuje, že ho dokážeme zbavit bolesti a vědomí, a následně mu toto vědomí bez následků navrátit, aby mohl plnohodnotně fungovat. Také zdánlivé maličkosti mohou velmi výrazně přispět k úspěšnému léčení pacienta.

Protože prostředí operačních sálů není pro pacienty přívětivé, jsme rádi za léky, které jim pomáhají zapomenout na strach a bolest, a proto často zapomínají právě na nás, na anesteziologické sestry, které hrají zásadní roli v péči o ně. Naše práce se odehrává v pozadí, v zahalení operačních čepic, ústenek a roušek, kdy jsou patrné jen oči a hlas, a přesto jsme ti, kteří pacienty provázejí nejintenzivnějšími okamžiky jejich života, ale na veřejnosti nás asi nepoznáte. Přítomnost a dovednosti anesteziologických sester jsou velmi důležité pro bezpečnost pacienta a zdárný průběh anesteziologické péče.

text: Iva Šléglová, DiS, Ing. Radek Kasl, Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny 2. LF UK a FN Motol
foto: Ing. Radek Kasl

Naše pracoviště se specializuje na anestezii u širokého spektra operací, včetně vysoce specializovaných, jako jsou transplantace. Tímto způsobem získávají sestry cenné zkušenosti a odborné dovednosti, které se uplatní v každodenní praxi. Důraz na vzdělávání a profesní rozvoj je u nás prioritou a aktivně zapojujeme studenty i profesionály do procesu učení a zvyšování odbornosti.

V posledních letech jsme se zaměřili na inovace, které jsou v západních zemích samozřejmostí. Integrace simulační medicíny či využívání ultrazvuku, technik tradičně vyhrazených lékařům, je příkladem našeho úsilí posunout hranice této profese. V zahraničí, zejména v některých západních a severních zemích, jsou anesteziologické sestry dokonce považovány za samostatně pracující odborníky a patří mezi nejprestižnější a nejlépe ohodnocené profese v oblasti zdravotnictví. Takový status posiluje nejen jejich odbornou autonomii, ale také zvyšuje celkovou úroveň poskytované péče.

Klademe důraz na týmovou spolupráci mezi lékaři a sestrami, což podtrhuje důležitost neustálého vzdělávání a rozvoje. V našich podmínkách se snažíme tuto kulturu posilovat a ukázat, že úzká spolupráce lékaře a anesteziologické sestry je klíčová pro zajištění bezpečné a efektivní péče a především rovněž pro zajištění správně fungujícího a spokojeného týmu.

NEMOCNIČNÍ LÉKÁRNA – ODDĚLENÍ PŘÍPRAVY STERILNÍCH LÉKŮ

PŘEBÍRÁM POMYSLNOU ŠTAFETU V PŘEDSTAVOVÁNÍ NEMOCNIČNÍ LÉKÁRNY. PŘEDSTAVUJI VÁM ODDĚLENÍ SE ZKRATKOU OPSL. POD TĚMITO ČTYŘMI PÍSMENY SE SKRÝVÁ NÁZEV ODDĚLENÍ PŘÍPRAVY STERILNÍCH LÉČIV.

Sterilní příprava v nemocnicích bývá specifická, závisí na klinikách, které nemocnici tvoří. Je tedy úzce vázána na požadavky dané nemocnice.

Sterilní příprava v motolské nemocnici se převážně věnuje individuální přípravě infuzních vaků parenterální výživy. Pokud nevíte, co si pod tímto odborným termínem představit, jde o výživu, která je pacientovi podávána přímo do žíly (obchází se trávicí systém).

Protože je v naší nemocnici kladen velký důraz na dětské pacienty, připravujeme výživové vaky na míru právě jim. Našimi pacienty jsou převážně novorozenci, pacienti z kardiocentra, dětské hematologie a onkologie, dětské chirurgie či pacienti z pediatrické kliniky.

Samotná výživa může být komplexní (zahrnující cukry, tuky, aminokyseliny a ionty), plně zajišťující metabolickou potřebu organismu. Nebo může doplňovat nedostatečný energetický příjem živin prostřednictvím střeva, případně je možné pomoci přidáním iontů upravit vnitřní prostředí organismu.

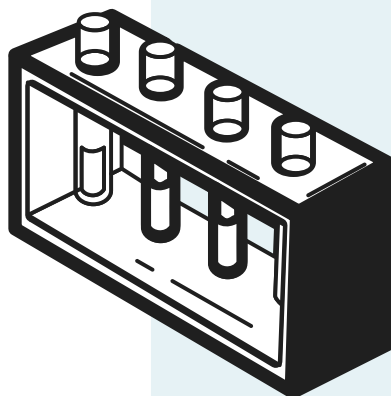
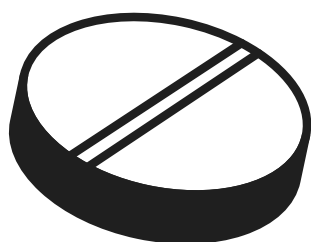
Se všemi těmito variantami se při přípravě setkáváme. Příprava probíhá na základě požadavku lékaře z oddělení, který nám zašle rozpis přípravy (žádanku). Tento rozpis zpracuje farmaceut (lékárník) do lékárenského programu, který zajišťuje proveditelnost přípravy vaku (fyzikálně-chemické hledisko a trvanlivost vaku po přípravě).

Zadaný rozpis zkontroluje další farmaceut (přepis rozpisu, připravitelnost). Pokud výše zmíněné požadavky překračují zavedené meze, je potřeba kontaktovat lékaře a po konzultaci upravit složení vaku tak, aby pacientovi prospěl a zároveň, byla zajištěna kvalita a trvanlivost vaku před podáním.

Po zkontrolování vytiskneme protokol přípravy, jde o dokument, který připomíná recept z kuchařky. Protokol máme v průběhu přípravy k dispozici a nahlížíme do něj.

Při přípravě se řídíme platnou legislativou, pokyny Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL; např. LEK-17) a dalšími opatřeními a nařízeními, kterými jsme povinni se jako lékárníci ze zákona řídit.

Na činnosti oddělení se podílejí farmaceuti, farmaceutičtí asistenti a sanitáři.

NAŠE PRACOVISTĚ

Dodržujeme zásady vstupu a výstupu materiálu do čistých prostor přes definované materiálové propusti a vstupu a výstupu kvalifikovaných osob přes propust personální.

Pracovníci (farmaceuti, farmaceutičtí asistenti, sanitáři) před vstupem do tohoto prostředí procházejí personální propustí, ve které se oblékají do sterilních kombinéz, nasazují si čepici, ústenku a rukavice, obouvají speciální obuv. A to vše proto, aby do čistých prostor nevnášeli nečistoty a udrželi tak předepsanou čistotu prostředí.

Samotná příprava probíhá v prostoru, kde je filtrován vzduch tak, aby se dosáhlo přesně dané úrovně jeho čistoty. Místnosti, které spolu souvisejí, mají vždy odlišný tlak vzduchu. Pokud na sebe místnosti navazují, nemohou být současně otevřené dveře u obou z nich. Možnost/zákaz vstupu je vizuální, na dveřích je barevný semafor, upozorňující na možnost/zákaz vstupu, a zvukový, to znamená, že když otevřu dveře, pokud nesmím vstoupit, ozve se alarm. V jiných lékárnách mají zákaz vstupu řešený např. časovým zámkem. Vždy jde o výstrahu, která by měla pracovníky včas zastavit, pokud do prostoru vstoupit nesmějí.

Ve sterilních prostorech musí probíhat speciální úklid a musí se specificky sanitovat.

Naše oddělení má tedy svůj vlastní dezinfekční a sanitační řád, který odpovídá unikátní povaze těchto prostor. Sanitáři jsou na jejich úklid speciálně proškoleni.

V samotném prostředí přípravy je umístěno pole s laminárním (jednosměrným) prouděním filtrovaného vzduchu, které zajišťuje co nejvyšší čistotu vzduchu v daném poli. V laminárním poli je umístěn stůl, na kterém samotná příprava probíhá.

Při přípravě výživových vaků mísíme hromadně vyráběné roztoky glukózy, aminokyselin a tuků v poměru podle protokolu. Do těchto roztoků přidáváme iontové roztoky (část z nich si na oddělení sami vyrábíme, část je vyráběná komerčně).

Využíváme plnění vaků podtlakem pomocí vakuové vývěvy, nebo vaky připravujeme pomocí automatické plničky určené pro přípravu parenterální výživy.

Další individuální příprava se týká výživových vaků na míru pacientům, kteří sice nejsou hospitalizováni, ale parenterální výživu potřebují. Jde o takzvané domácí pacienty. Ti jsou vybavováni výživou na týden dopředu. Vaky jsou jim rozváženy až domů sanitními vozy FNM. Lékaři se speciální výživovou licencí jim vystavují recepty. Do lékárny zasílají požadovaný rozpis, podle kterého tyto vaky připravujeme.

Další sterilní příprava se týká hydratačních vaků pro dětské onkologické pacienty. Díky hydratačním vakům se z těla rychleji vylučují cytostatika a jsou méně zatěžovány zdravé tkáně.

Dále připravujeme výživové vaky pro pacienty, kterým je transplantována kostní dřeň.

Naše oddělení se věnuje i přípravě kardioplegických roztoků, které se používají při operacích srdce. Složení roztoků je opět pevně dané a jsou označeny názvy jako Sol. Del Nido či Sol. Thomas.

OPSL se věnuje také přípravě v rámci KHL, u kterých je vyžadována tzv. aseptická příprava. Dále připravujeme oční masti a oční kapky bez protimikrobních přísad. Pro Centrum léčby bolestivých stavů připravujeme morfinový roztok do intratekální pumpy.

Úzce spolupracujeme i s dalším oddělením lékárny, a sice kontroly léčiv a laboratorních diagnostik. Za aseptických podmínek rozplňujeme zkoumadla a roztoky, které se připravují, případně roztoky sterilizujeme. Naopak oddělení kontroly nám stanovuje totožnost surovin a totožnost a obsah námi vyrobených iontových roztoků.

Všechny přípravky odcházejí z přípravy řádně označené, opatřené tzv. signaturou (štítkem). Musí obsahovat informace o složení přípravku, době použitelnosti, způsobu uchování, velikosti balení. Musí být také identifikovatelné, kdo přípravek připravil a byl připraven v nemocniční lékárně. Jde-li se o individuální výživové vaky, signatura nese informaci o oddělení, pro které jsou určeny, a identifikaci pacienta. Přípravky pro vnitřní podání jsou značeny bílou signaturou, pro zevní podání červenou signaturou a zkoumadla žlutou signaturou.

Pod OPSL jsou kromě přípravy sterilních léčiv (nachází se v prvním patře nemocniční lékárně) začleněny i další sklady v suterénu.

Domácí parenterální výživa nezahrnuje pouze individuálně připravované vaky. Vybavujeme pacienty i hromadně vyráběnými výživovými vaky. Pokud je pacient tolerantní a z jejich podání profitují, lékaři volí často tuto variantu. Výhodou komerčních přípravků je, že mají delší trvanlivost a mohou být uchovávány při pokojové teplotě. Pacienta můžeme díky tomu vybatvit výživou na celý měsíc.

V současnosti jsou na trhu nejčastější tzv. trojkomorové vaky. Výživové složky jsou zde rozděleny do tří samostatných oddílů a mísí se mezi sebou až těsně před podáním.

Někteří pacienti potřebují hydratační podporu. Rovněž vaky pro hydratační podporu se vyrábějí hromadně. V současnosti se k základní hydrataci pacienta používají přípravky s poetickým názvem balancované roztoky.

Parenterální výživa může být pacientům aplikována pomocí speciální pumpy, na které je možnost volby objemu a rychlosti podání výživy. Pumpa je zdravotnický prostředek, který je pacientům zapůjčen.

Hromadně vyráběnými výživovými vaky zásobujeme nejen dětské, ale i dospělé domácí pacienty (na základě požadavků lékařů z Interní kliniky). Opět zde platí, že pro předepsání receptu musí mít lékař speciální výži-

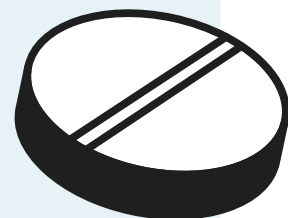
vovou licenci.

Dalším typem domácích pacientů jsou ti, kteří podstupují tzv. peritoneální dialýzu. Zprostředkováváme jim objednání roztoků.

Pod naše oddělení je začleněn i sklad infuzních roztoků, který těmito roztoky zásobuje celou nemocnici. Mimo jiné zahrnuje i hromadně vyráběnou parenterální výživu pro hospitalizované pacienty.

Nesmím opomenout ani sklad enterální výživy, který slouží také hospitalizovaným pacientům. Zásobování nemocnice enterální výživou jsme od Odboru stravování převzali letos v dubnu. Pod pojmem enterální výživa si představte výživu, která se vstřebává z trávicího traktu pacienta.

Výdej na kliniky nemocnice probíhá na základě žádanky, kterou vystaví lékař na oddělení. Žádanky jsou většinou v elektronické podobě přeneseny do lékárenského programu. Na straně lékárny jsou zpracovány, vyúčtovány a připraveny k odběru. Distribuce je umožněna prostřednictvím nemocniční dopravy. Statimové (urgentní) žádanky jsou připravené přednostně a zástupce kliniky je vyzvedává osobně.

text: PharmDr. Petra Čechová, vedoucí Oddělení přípravy sterilních léčiv

foto: PharmDr. Petr Horák, vedoucí nemocniční lékárně

IVA ŠLÉGLOVÁ

Kdy jste se rozhodla, že se stanete zdravotní sestrou a kdo nebo co vás přivedlo na tento nápad?

Tato profese mě zaujala již v předškolním věku. Tehdy se mi líbilo, jak jsou sestry milé, upravené, vždy si vědí se vším rady, a přitom vyzařují přirozenou autoritu. Už v této době mě napadlo, že chci být zdravotní sestrou a postupem času jsem se ve své volbě povolání už jen ujišťovala.

Jak jste se dostala k práci ve FN Motol? Vzpomínáte na svůj první pracovní den?

O této práci jsem se dozvěděla z inzerátu v novinách. V té době na naši kliniku na anestezii pro dospělé potřebovali přijmout jednu sestru a já jsem byla šťastná, že vrchní sestra vybrala právě mě. Můj první pracovní den jsem strávila společně se zkušenou kolegyní na ortopedickém operačním sále, kde jsem se začala naplno seznamovat s prací anesteziologické sestry.

Pracujete na Klinice anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny 2. LF UK a FN Motol. Jak vypadá váš typický pracovní den?

Naše práce je opravdu pestrá a každý den je pro anesteziologickou sestru trochu jiný. Tvoříme tým s lékařem-anesteziologem a během dne společně uspáváme převážně pacienty, kteří přicházejí na plánovaný operační výkon různého stupně obtížnosti nebo pacienty s akutním problémem, jejichž stav vyžaduje naši okamžitou pomoc. Můj pracovní den tedy nikdy není stejný a od příchodu na operační sál je spíš mozaikou, která je složena z různých událostí podle spektra našich pacientů.

Věděla jste už od začátku vašeho působení ve zdravotnictví, že chcete pracovat na KARIM?

Práce na KARIM se mi vždy moc líbila a od začátku svojí pracovní kariéry jsem měla úctu a respekt ke zkušeným sestřám z tohoto oboru, ať už šlo o sestry z resuscitačního oddělení nebo o anesteziologic-

ké sestry. Vlastně mě nikdy nenapadlo, že bych chtěla dělat něco jiného.

Co vás na vaší práci nejvíc baví a zároveň nebaví?

Nejvíc mě baví různorodost a nepravdělnost. Naše práce není jednotvárná a během celého dne se pořád něco mění. Na tyto změny musíme, často velmi rychle, reagovat, a to mám na práci ráda. Baví mě také vzdělávání nových kolegů, kteří přijdou se zájmem o náš obor a mám radost, že jim mohu předat něco ze svých znalostí a praktických dovedností. O poznání méně mě baví každodenní úklidový harmonogram, který je také součástí naší práce, ale díky němu máme vždycky k dispozici všechno, co potřebujeme a pomůcky v pořádku a na svém místě.

Jak se prolíná váš pracovní a soukromý život? Pozorujete u sebe nějakou profesní deformaci?

Tyto dva životy se příliš neprolínají, až na

Pracoviště: KARIM, anestezie pro dospělé

Narozena: 30. 8. 1982

Vystudovala: SZŠ Ruská, SVOŠZ Medea, s.r.o.

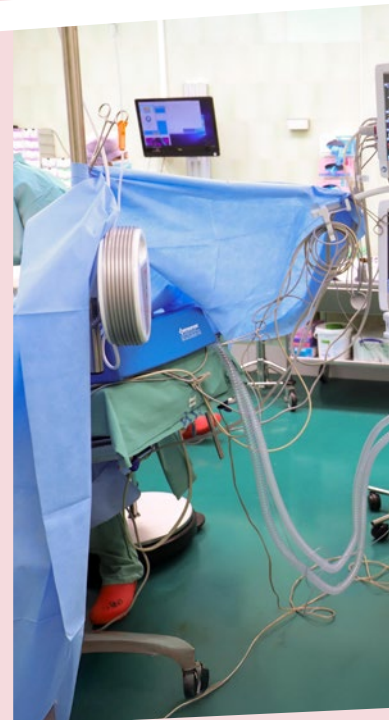
Představa o povolání: Zdravotní sestra

Nejoblíbenější činnost: Četba

Představa ideální dovolené: Na horách s rodinou a se psem

Oblíbená kniha/film: Bílá Voda / Saturnin

Životní moto: „Kdo je připraven, není překvapen.“

SESTRY JAK JE NEZNÁTE

jednu veličinu, a tou je čas, což je typické pro profesi zdravotní sestry a obecně všech zdravotníků. Čas strávený v práci v různou denní nebo noční dobu se pak samozřejmě snažím svým blízkým vynahradiť a patří jim můj dík za jejich trpělivost, pochopení a podporu. Profesionální deformace je u mě patrná docela často, ať už při obavách o zdraví svých blízkých nebo při docela obyčejném ukládání věcí do skříně, kdy je nezbytné, aby vše bylo uloženo přehledně a „podle pravidel“.

Jaké vlastnosti a předpoklady by podle vás měl mít člověk, který se rozhodne pracovat ve zdravotnictví?

Mezi vlastnosti, bez kterých se zdravotník neobejde, bych zařadila trpělivost, svědomitost, empatii, zodpovědnost, sebereflexi, snahu pochopit problematiku daného oboru a také určitou míru pokory.

Stalo se vám někdy, že jste musela využít své zdravotnické vzdělání i mimo nemocnici?

Stává se to pravidelně, ale jde spíše o ošetření drobných poranění nebo o telefonickou konzultaci různých zdravotních neduhů mých známých.

Vzpomenete si na nějakého pacienta, který vás nejvíc potěšil nebo pobavil?

Nejvíce mě potěší pacient, který odjíždí z operačního sálu spokojený a já mám příjemný pocit z dobře odvedené práce.

Jak relaxujete, co je podle vás ten nejlepší odpočinek?

Nejlépe si odpočinu při procházce se psem, při práci na zahradě nebo při čtení dobré knihy.

Jaký byl váš největší dětský sen?

Chtěla jsem mít velkou zahradu a na ní svého koně. =)

Máte nějaký zaručený recept na zvládnutí stresu?

Moc si ho nepřipouštět k tělu.

Kdy jste se naposledy ze srdce zasmála?

Když jsem před několika dny, po hodně dlouhé době, viděla film Postřižiny.

Existuje někdo, kdo je pro vás životní inspirací?

Celý život mě inspirují silné ženské osobnosti, které jsou úspěšné ve svém oboru, stojí si za svým názorem a navzdory svému těžkému osudu dokážou v životě velké věci.

Je něco, co byste ráda na své pracovní pozici nebo na sobě vyzdvihla?

Pracovní pozice anesteziologické sestry je bezvadná v mnoha ohledech. Hlavní výhodou je starost o jednoho pacienta, kterému můžeme věnovat maximální péči a pozornost během celé anestezie a přitom máme, oproti kolegyním z jiných oborů, minimum „papírování“. Co se týká konkrétně mě, snažím se na sobě stále pracovat ve všech směrech.

Prof. Milan Macek oceněn za celoživotní přínos lékařské genetiky a diagnostiky vzácných onemocnění

Prof. MUDr. Milan Macek obdržel čestné členství České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně a čestné uznání Senátu České republiky. Udělil mu je předseda společnosti prof. Štěpán Svačina a prof. Roman Kraus na slavnostním zasedání, které se konalo 30. září 2024 v Senátu ČR, v Sale terreně Valdštejnského paláce.

20

Prof. MUDr. Milan Macek, DrSc., M.H.A., je uznávaným odborníkem v oblasti molekulární genetiky a vzácných onemocnění a byl oceněn za své výjimečné výsledky v aplikovaném výzkumu. Lze ho považovat za jednoho z průkopníků české lékařské genetiky, jehož aktivity ovlivnily nejen domácí, ale i evropskou odbornou scénu. Z pozice přednosty Ústavu biologie a lékařské genetiky 2. lékařské fakulty UK a FN Motol výrazně přispěl k vývoji Národní strategie pro vzácná onemocnění, která

zajišťuje pokrok v diagnostice a léčbě těchto onemocnění.

Na mezinárodním poli se prof. Macek podílel na celé řadě evropských výzkumných projektů, zaměřených například na cystickou fibrózu, novorozenecký screening nebo genetické poradenství. Jako bývalý předseda Evropské společnosti pro genetiku člověka (European Society of Human Genetics) přispěl k uznání lékařské genetiky

jako primární specializace v EU. V roce 2021 získal prestižní ocenění od celoevropské patientské organizace Eurordis za své aktivity v oblasti vzácných onemocnění. Jeho zásluhy jsou podtrženy jeho hlavní rolí při zapojení ČR do Evropských referenčních sítí a vedoucí rolí v mnoha mezinárodních poradních skupinách a projektech, které přispívají k rozvoji genetické diagnostiky na celosvětové úrovni.

Inovativní endoskopická metoda na hubnutí – Endozip

Lékař Interní kliniky 2. LF UK a FN Motol MUDr. Jan Král, Ph.D., MSc., MBA, byl pozván na Cleveland Clinic jako člen Faculty týmu, aby přednášel na prestižním mezinárodním sympoziu CADEC (Cleveland Clinic Annual Digestive Endoscopy Course).

Tento významný odborný kongres, který zahrnuje také půldenní praktický výcvik v chirurgickém simulačním centru, se zaměřuje na komplexní případy vyžadující pokročilé intervenční endoskopické postupy. Sympozium klade důraz na poskytování špičkové péče, zajištění maximální bezpečnosti pacientů a multidisciplinární spolupráci, a to jak pro akademické, tak pro soukromé poskytovatele endoskopické péče.

Dr. Král měl příležitost představit inovativní endoskopickou metodu na hubnutí Endozip, která zaznamenala velký úspěch mezi světovými odborníky. Metoda představuje průkopnický, minimálně invazivní přístup v léčbě obezity. Vedle svých přednášek vedl MUDr. Král také praktickou výuku zaměřenou na

pokročilé metody endoskopické bariatrie, jako je endoskopická sleeve gastroplastika s využitím technologií Overstitch NXT (Boston Scientific) a Endomina (EndoTools Therapeutics). Tyto techniky nabízejí pacientům moderní, méně invazivní alternativu chirurgických zákroků při léčbě obezity, s důrazem na vyšší bezpečnost, rychlou rekonvalescenci a efektivitu.

Účast MUDr. Krále na tomto prestižním sympoziu představuje významný úspěch pro českou gastroenterologii, která se díky němu řadí mezi přední odborníky na poli endoskopické bariatrie. Tyto pokročilé metody jsou navíc nyní dostupné i pacientům v Centru pro léčbu obezity ve Fakultní nemocnici Motol pod vedením MUDr. Dity Pichlerové, Ph.D., což znamená, že špičková péče je zajištěna i v domácím prostředí.

KOMPLEXNÍ NABÍDKA PRODUKTŮ

22 **Připravíme pro vás řešení na míru.
Poskytujeme poradenství týkající se následujících produktů:**

- Povinné ručení
- Havarijní pojištění
- Pojištění majetku
- Životní a úrazové pojištění
- Pojištění domácích mazlíčků
- Pojištění odpovědnosti
- Cestovní pojištění
- Penzijní spoření
- Investice
- Úvěry a hypotéky

Otevírací doba:

PO–ČT 9:00 – 16:00

PÁ 9:00 – 15:00

Můžete využít také možnost objednání individuálního času schůzky i mimo otevírací dobu dle vaší potřeby.

Poradenské místo

FN Motol, hlavní modrá budova – vstupní vestibul
u vchodu na oddělení primární péče
Zdeňka Lébrová, VIP poradce
M 602 257 312
zdenka.lebrova@generaliceska.cz

Novela zákona o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování

Jeden ze stěžejních zákonů, který na oblast poskytování zdravotních služeb dopadá, je zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o zdravotních službách). A právě tento zákon se dočkal jedné ze svých četných novelizací. Novela nabyla účinnosti (vyjma vybraných ustanovení) 1. října 2024. Novelou zákona pod. č. 240/2024 Sb. byl současně novelizován též zákon o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta a zákon o specifických zdravotních službách.

Co konkrétně novela zákona o zdravotních službách přinesla a čeho se týká?

Nově je zakotvena definice telemedicínských služeb a základní rámec jejich poskytování. **Telemedicínskými zdravotními službami** se rozumí zdravotní služby, které jsou poskytovány na dálku za použití informačních a telekomunikačních technologií nebo zdravotnického prostředku. Telemedicínské zdravotní služby mohou být poskytovány pouze tehdy, jsou-li splněny technické požadavky na kvalitu a bezpečnost komunikace, komunikační kanál je šifrovaný a je zajištěno prokázání identity komunikujících stran. Záznam komunikace může být poskytovatelem nahráván jen se souhlasem pacienta. Technické požadavky na kvalitu a bezpečnost komunikace a šifrování komunikačního kanálu, způsob prokázání identity komunikujících stran a způsob projevení a záznamu souhlasu nebo nesouhlasu pacienta s nahráváním záznamu komunikace mezi poskytovatelem a pacientem by měl stanovit prováděcí předpis. Novela zákona přináší též změny v oblasti právní úpravy **zdravotnické dokumentace**. Zdravotnická dokumentace je **soubor informací vedených, zpracovávaných a uchovávaných poskytovatelem za účelem poskytování zdravotních služeb konkrétnímu pacientovi, a to bez ohledu na to, zda byly získány od pacienta, od jiného poskytovatele nebo jiných osob nebo vlastní činností poskytovatele**. Obsahuje i negativní vymezení, za zdravotnickou dokumentaci se nepovažují informace, které poskytovatel získal v souvislosti s poskytováním

zdravotních služeb, a to i ze zdravotnické dokumentace jím zpracovávané, pokud účelem jejich zpracování není poskytování zdravotních služeb konkrétnímu pacientovi, ale výhradně jiný účel.

Tak jako dosud lze vést zdravotnickou dokumentaci ve formě **listinné, elektronické či kombinací obou forem**. Musí být vedena pravdivě, průkazně, čitelně a srozumitelně. Jsou stanoveny podmínky autorizace záznamů ve zdravotnické dokumentaci jak v elektronické, tak v listinné podobě, ale i zároveň možnost některé části zdravotnické dokumentace neautorizovat.

Poskytovatel zdravotních služeb je povinen zpracovat písemná pravidla pro zpracování zdravotnické dokumentace, jejichž součástí jsou vhodná technická a organizační opatření, aby zajistil a byl schopen doložit, že zpracování zdravotnické dokumentace je prováděno v souladu s platnou legislativou.

Novela zákona přináší i změnu v oblasti **nahlížení do zdravotnické dokumentace**, oprávnění pořizovat si její výpisy a kopie. Nově tak může činit bez souhlasu pacienta i pověřený člen nebo zaměstnanec komory v rámci výkonu disciplinární pravomoci podle zákona o **České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře**.

Další novela zákona o zdravotních službách je v připomínkovém řízení, tedy o tom, co skutečně přinese, by bylo předčasné hovořit.

ROBOTICKÁ NÁHRADA KOLENNÍHO KLOUBU

CO TO JE ROBOTICKÁ OPERACE KOLENNÍHO KLOUBU?

Pod pojmem roboticky asistovaná náhrada kolenního kloubu si lze představit standardní otevřenou operaci kolena, kterou vede operátor se svým týmem svou vlastní rukou, s využitím konvenčních nástrojů, instrumentářií a implantátů. Robot slouží operátorovi v určitých fázích operace k vyměření definitivní velikosti, zaměření a provedení kostních řezů, správnému usazení endoprotézy a adekvátní vyvážení měkkých tkání kolem kloubní náhrady. Jedná se o soustavu distanční optické navigace a speciálního pracovního ramena. V úvodu operace zavedeme do stehenní a bérčové kosti speciální distanční optické sondy, které během operace snímají tribologické parametry kloubu a celé končetiny, na základě zaměření anatomických struktur v kolenu, kyčli a hleznu. Po vytvoření kinematického modelu končetiny pak robot pomáhá operátorovi s přesným zaměřením a usazením endoprotézy. Jedná se o velmi sofistikovanou metodu, která významně zpřesňuje operační výsledek.

OPERUJE TEDY ROBOT NEBO LÉKAŘ?

Využití robota v ortopedii se liší od chirurgie, urologie, či gynekologie. V našem případě celou operaci vede a provádí lékař, robot je pouze jedním z jeho asistentů a významným pomocníkem při správném a exaktním provedení náhrady. Robot kontroluje jednotlivé kroky operace a dává operátorovi zpětnou vazbu. V případě chirurgického robota Da Vinci se operátor naopak stává sofistikovaným navigátorem, či pilotem s joy stickem v ruce, chcete-li, vlastní preparaci tkání a operační zákrok hluboko v břišní či hrudní dutině provádí robotické rameno osazené speciálními nástroji. V našem případě je tomu tak pouze při vedení kostních řezů, zbytek operace nadále provádí lékař. Robot „radí“, navádí, dává operátorovi zpětnou vazbu a poskytuje velké množství tribologických informací, vlastní operaci však vede a provádí výhradně lékař, jako je tomu u konvenční kolenní náhrady.

JEDNÁ SE O BEZPEČNOU A VYZKOUŠENOU METODU?

Ve světě se robotická asistence kolenních náhrad používá již téměř 10 let, posledních 5 let pak ve významně větší míře. Existují publikace střednědobých výsledků, které jednoznačně potvrzují zpřesnění operativy a zvýšení naděje pacienta na dlouhodobé přežití kloubní náhrady.

JAKÉ ROBOTICKÁ NÁHRADA PŘINÁŠÍ BENEFITY PRO PACIENTA?

Hlavním benefitem pro pacienta je precizní zaměření velikosti a usazení kloubní náhrady v kosti. Správné vyvážení endoprotézy ve smyslu uložení v kosti a vybalancování měkkých tkání zajišťujících stabilitu a správnou funkčnost endoprotézy jednoznačně zlepšuje klinické výsledky a snižuje riziko předčasného uvolnění endoprotézy z kosti a tím její selhání. Doba přežití endoprotézy se tak významně zvyšuje.

JAK OPERACE PROBÍHÁ A VYŽADUJE SPECIÁLNÍ PŘÍPRAVU?

Robotická náhrada kolenního kloubu je prováděna za použití konvenčního instrumentária. Operační technika se neliší od běžné kloubní náhrady. V průběhu operace jsou do kostí zavedeny speciální sterilní sondy, které zajišťují přenos dat mezi robotem a operovanou končetinou. V průběhu operace jsou sbírána data o geometrii končetiny, na základě kterých je vyhodnoceno nejvhodnější uložení volba velikosti komponent, vyvážení měkkých tkání v okolí kloubu apod. Součástí předoperační přípravy je zaplňování robota, sterilní zarouškování a po celou dobu operace je operátorovi k dispozici sterilní dotyková obrazovka pro práci s robotem. Robotická náhrada je indikována především u větších deformit, popřípadě u pacientů, kde je díky patologickému terénu či pouřazovému stavu nemožné použít konvenční cílící techniky. Indikace však není zúžena pouze na tyto stavy, roboticky asistovanou náhradu lze použít prakticky u všech pacientů s gonartrozou.

MÁ VYUŽITÍ ROBOTA DOPAD NA POOPERAČNÍ REKONVALESCENCI?

Správné vyvážení komponent a měkkých tkání v okolí kloubní náhrady je zásadním parametrem pro dobrou funkčnost kloubu bezprostředně po operaci, ale především pro dlouhodobé přežití náhrady. Z tohoto pohledu je roboticky asistovaná náhrada velmi precizní a přesná a jsou k dispozici data, prokazující, že zpřesnění usazení komponent jednoznačně vede k delšímu

přežívání endoprotézy. Další výhodou použití robotické asistence je konzervativnější operační přístup a tím menší expozice měkkých tkání, které jsou provázeny rychlejší rekonvalescencí pacienta po operaci.

JAKÉ MŮŽE MÍT ROBOTICKÁ NÁHRADA KOMPLIKACE?

Spektrum komplikací je identické jako u konvenčních kloubních náhrad. Jedná se o otevřenou operaci s použitím cizího materiálu, takže mezi nejčastější včasné komplikace, stejně jako u konvenčně provedených náhrad, patří infekt, prodloužené hojení rány, pooperační otoky, případně ztuhlost kloubu. Co se týká dlouhodobých komplikací, mezi které patří především aseptické uvolnění endoprotézy, zde je předpoklad významného snížení a oddálení vzniku této komplikace. Riziko selhání náhrady nelze zcela eliminovat, avšak přesnost zavedení a volba správného implantátu za použití robota dává velkou naději na prodloužení intervalu dlouhodobého přežívání endoprotéz u našich pacientů.

JAK JE TO S ÚHRADOU ROBOTICKÉ NÁHRADY KOLENNÍHO KLOUBU?

V současné době je robotická náhrada v ČR hrazena ve stejné výši jako standardní endoprotéza, tedy bez navýšení úhrady. Ve světě je většinou robotická náhrada považována za nadstandard a je za ní připláceno, nejčastěji formou nejrozličnějších pojistných plánů v rámci komerčního připojištění. Vedení České společnosti pro ortopedii a traumatologii se po složitých jednáních na Ministerstvu zdravotnictví podařilo prosadit úhradový mechanismus zohledňující vyšší materiálovou náročnost související s použitím robota a částečně také nezanedbatelnou pořizovací cenu přístroje, který začne platit od 1. 1. 2025. Věříme, že tak bude částečně možné kompenzovat zvýšené náklady související s využitím robota v ortopedické operativě.

JE TATO METODA V SOUČASNÉ DOBĚ JIŽ ROZŠÍŘENA V ČR?

Naše pracoviště je prvním klinickým pracovištěm v ČR, které začalo implantovat kolenní náhrady s využitím robotické asistence. Pokud mám správné informace, jsou v ČR další dvě soukromé nemocnice, kde byl robot pořízen a je již využíván na komerční bázi. Je předpoklad, že se roboticky navigovaná náhrada kolenního, a výhledově také kyčelního či ramenního kloubu budou zavádět i na dalších pracovištích v ČR. Jak moc se tato technika rozšíří však záleží mj. na možnostech a limitacích spojených s úhradami v ČR.

JAKÝ VIDÍTE DALŠÍ VÝVOJ V OBLASTI ROBOTICKÉ OPERATIVY V ORTOPEDII?

Jak bylo zmíněno výše, jsem si jist, že robotická operativa si najde své uplatnění také v ortopedii, a to především s cílem zpřesnit operativu kloubních náhrad a zajistit delší přežívání endoprotéz. A to nejen v oblasti kolenního kloubu, ale také u náhrad kyčle, ramena a výhledově také dalších velkých kloubů. V západním světě je tento typ operativy posledních 5 let velmi rozšířen a je již pevnou součástí palety výkonů nabízené ortopedickým pacientům.

text: prof. MUDr. Vojtěch Havlas, Ph.D.
Přednosta Kliniky dětské a dospělé ortopedie
a traumatologie 2. LF UK a FN Motol | foto: David Černý

SOCIÁLNÍ NADAČNÍ FOND BUDUJE NEVIDITELNÉ MOSTY POMOCI

Život je nevyzpytatelný. Nikdy nevíme, kdy se ocitneme v situaci, kdy budeme potřebovat pomoc. Někdy máme v náročných situacích oporu rodiny nebo blízkých, ale někdy jsme na to sami. Můžeme využít dostupnou pomoc od státu, ale ta někdy nepříjde včas nebo není dostatečná - a přesně v těchto chvílích je tu Sociální nadační fond hlavního města Prahy (SNF). Tento fond je nejenom finanční oporou, ale i mostem, který spojuje lidi v tíživé životní situaci s možnostmi překonat překážky a vrátit se do běžného života. Město Praha fond založilo v roce 2021, aby mohlo poskytnout individuální a rychlou podporu tam, kde pomoc státu není dostatečně rychlá nebo dostupná.

Sociální nadační fond pomáhá rodinám, seniorům, pečujícím

i lidem se zdravotním znevýhodněním, kteří se ocitli v těžké životní situaci. Ať už jde o pomoc s bydlením, podporu péče v domácím prostředí nebo psychologickou pomoc. SNF nabízí praktická a rychlá řešení, která mohou zachránit bydlení nebo umožní nemocným zůstat doma.

Neviditelné mosty

Neviditelný most je symbolem podpory pro lidi, kteří jsou mnohdy na vše sami. Pomáhá vyhnout se ještě větším problémům, jako je například ztráta bydlení, ústavní péče či naprostá vyčerpanost pečujících. Nabízí možnost najít klid a bezpečí, aby lidé v Praze mohli pracovat, učit se a prožívat šťastné dětství. A také to může být most mezi lidmi, kteří potřebují podporu, a těmi, kteří jsou ochotni podat pomocnou ruku. A právě tyto Neviditelné mosty propojují životní příběhy, které by jinak zůstaly nepovšimnuty.

26

Naše pomoc je jako most, který v nečekaných životních situacích nabízí rychlou a bezpečnou oporu. Pomáháme například samoživitelkám najít si a udržet důstojné bydlení. Společně tvoříme Prahu, kde může každý prožít plnohodnotný život. Každý někdy potřebuje mosty.

SOCIÁLNÍ NADAČNÍ FOND
Hlavního města Prahy

PRAHA
PRAHA
PRAHA

MOST NEMŮŠÍ BÝT VÍDEŇ, ABY VÁS PODRŽEL

CO PŘESNĚ SOCIÁLNÍ NADAČNÍ FOND DĚLÁ?

1 Podpora bydlení

SNF poskytuje bezúročně zápůjčky na kauci a první nájem, poplatky realitní kanceláři nebo základní vybavení bytu. Pomáhá tak rodinám zajistit stabilní bydlení. Ztráta bydlení může být devastující, jak po fyzické, tak po psychické stránce, a SNF se snaží těmto tragédiím předcházet.

Příklad: Paní Jana, matka samoživitelka, se ocitla v tíživé situaci, kdy jí hrozila ztráta bydlení, protože si nemohla dovolit zaplatit kauci na nový byt. Díky bezúročně půjčce od SNF se jí podařilo překlenout toto období a najít stabilní domov pro sebe i svou dceru. Tento most podpory jí pomohl postavit se na nohy a vrátit se k běžnému životu.

2 Pomoc pěstounským rodinám

Tyto rodiny často čelí velkým výzvám – nejen finančním, ale i emocionálním. Děti, které se ocitly v pěstounské péči, potřebují stabilní prostředí, kde mohou růst, vzdělávat se a rozvíjet své zájmy. Fond přispívá na doučování, volnočasové aktivity a psychologickou podporu, aby děti v pěstounských rodinách měly stejnou šanci jako jejich vrstevníci.

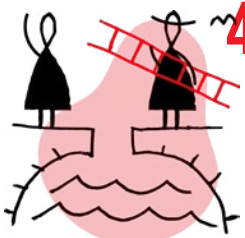
Příklad: Jirka vyrůstá s babičkou, která je jeho pěstounkou. Díky podpoře SNF mohl jet s ostatními dětmi na lyžařský výcvik, což by jinak nebylo možné. Tento zážitek mu umožnil zažít něco, co je pro mnoho dětí běžné, ale pro děti z pěstounských rodin často nedostupné.

3 Podpora nezávislého života lidí se zdravotním znevýhodněním

SNF pomáhá Pražanům, kteří kvůli svým zdravotním problémům potřebují pomoc, aby mohli žít nezávisle a ve svých domovech. Fond přispívá i dlouhodobě nemocným a pečujícím. Podpora pomáhá zajistit kvalitu života doma, kde se lidé cítí nejlépe.

Příklad: Eva je matka, která pečuje o svou dceru se zdravotním postižením. Díky podpoře SNF získala finance na vlastní regeneraci, což jí umožnilo nabrat síly a pokračovat v náročné péči. Taková podpora je klíčová, protože vyčerpaný pečující se stává nejen méně efektivním, ale také sám může potřebovat pomoc. Díky fondu si Eva mohla odpočinout a nadále pečovat o svou dceru v domácím prostředí.

4 Podpora sociální práce

Kromě individuální pomoci se SNF zaměřuje i na podporu organizací, které pomáhají lidem v krizových situacích. Díky flexibilním rozpočtům mohou sociální pracovníci rychle reagovat na specifické potřeby svých klientů. Tato flexibilita je důležitá, protože každý člověk je jiný a někdy jedna standardní pomoc nestačí.

Příklad: Pan Karel žije s duševním onemocněním a potřeboval se přestěhovat z chráněného bydlení do vlastního bytu. Díky příspěvku mohl za stěhování zaplatit a začít nezávislý život.

Jak požádat o pomoc?

Pokud se ocitnete v těžké životní situaci, SNF vám nabízí jednoduchý způsob, jak požádat o podporu. Na webových stránkách najdete online formulář, kterým můžete svou žádost odeslat. Fond se snaží o co nejrychlejší vyřízení žádostí, aby pomoc dorazila včas, obvykle během 14 – 21 dní. Podmínkou je trvalý pobyt v Praze.

Jak můžete přispět?

Pokud nejste v situaci, kdy potřebujete pomoc, ale chcete pomoci ostatním, Sociální nadační fond nabízí několik možností, jak se zapojit. Můžete se stát dárce, dobrovolníkem nebo partnerem, nebo fond doporučit lidem, kteří potřebují pomoc. Fond také pravidelně pořádá sbírky a kampaně, kde každý příspěvek může znamenat rozdíl pro lidi, kteří to nejvíce potřebují. Vaše podpora může být tím Neviditelným mostem, který někomu pomůže překlenout těžké období a vrátit se zpět k běžnému životu. Více informací najdete na: www.socialninadacnifond.praha.eu/neviditelne-mosty

Neviditelné mosty propojují Prahu

Praha není jen město plné krásných památek a moderních technologií – je to především město plné lidí, kteří se navzájem podporují. Díky Neviditelným mostům Sociálního nadačního fondu mohou ti, kteří to nejvíce potřebují, získat podporu, která jim změní život. Ať už jste pacient, pečující nebo příbuzný, SNF je tu pro vás, aby vám pomohl překonat obtíže a postavit se zpět na nohy.

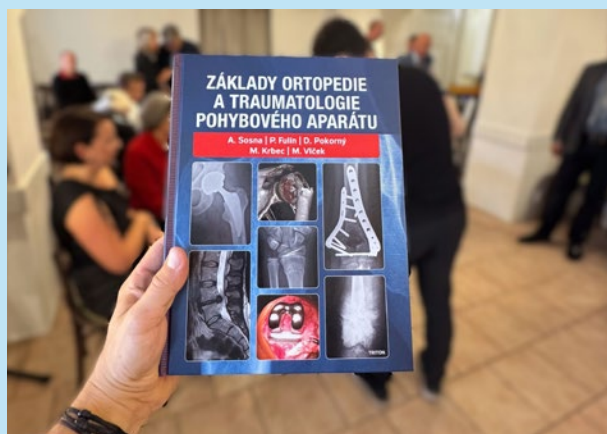
**SOCIÁLNÍ
NADAČNÍ
FOND**
hlavního města Prahy

V září proběhl ve Faustově domě křest nové učebnice „Základy ortopedie a traumatologie pohybového aparátu“

Je to již přes 20 let, kdy vznikla na I. Ortopedické klinice 1. LF UK a FN Motol učebnice ortopedie primárně určená pro studenty lékařských fakult. Vzdělávání mladých generací považujeme za esenciální pro budoucnost nejen našeho oboru, ale společnosti jako takové. Vzhledem k dynamickému rozvoji oboru, nových postupů a technologií začala na podzim roku 2022 vznikat v režii hlavních editorů nová učebnice. Zcela nově se učebnice věnuje nejen ortopedii, ale i traumatologii pohybového aparátu. Vznik této knihy provázela řada úskalí a komplikací, nicméně po více jak roce a půl intenzivní práce jsme mohli konstatovat, že jsme spokojeni s výsledkem a v červnu 2024 byla tato kniha vydána. Na učebnici se podílela i řada významných osobností z jiných pracovišť, které svými znalostmi zvýšili kredibilitu tohoto díla. Cílem učebnice je podat ucelené a srozumitelné základní informace o jednotlivých tématech našeho oboru. K tomuto cíli přispívá i množství ilustrací, schémat a fotografií. Věříme, že kniha najde cílové čtenáře nejen mezi studenty lékařských fakult a mladými ortopedy a traumatology, ale svou názorostí i mezi praktickými a rehabilitačními lékaři, fyzioterapeuty a ostatní odbornou veřejností. V září tohoto roku jsme mohli ve Faustově domě slavnostně pokřtít toto dílo rukou děkana 1. lékařské fakulty Prof. MUDr. Martina Vokurky, CSc. za přítomnosti zástupců Fakultní nemocnice Motol a řady dalších významných osobností akademické obce.

prof. MUDr. Antonín Sosna, DrSc.

Otevíráme brány nového moderního Očkovacího centra pro veřejnost

Fakultní nemocnice v Motole pro své klienty otevřela nové a moderně vybavené prostory Očkovacího centra. Tímto krokem reagujeme na rostoucí zájem veřejnosti o vakcinaci a odborné poradenství v oblasti cestovní medicíny. Nové prostory poskytují klientům nejen komfortní zázemí, ale také snadnější a rychlejší přístup.

Očkovací centrum FN Motol vzniklo přeměnou a rozšířením původního covidového očkovacího centra v lednu 2023. Ačkoliv bylo centrum nejprve umístěno v provizorních prostorách, za období od ledna 2023 do června 2024 zde bylo ošetřeno téměř 20 tisíc klientů. Zvláště velký nárůst byl zaznamenán u cestovatelů, kteří vyhledávají předvýjezdové poradenství.

„Cestovní medicína je jedním z hlavních programů naší kliniky. Jen za první pololetí letošního roku jsme ošetřili více než 6,5 tisíce klientů,“ uvádí MUDr. Veronika Jegorová z Kliniky infekčních nemocí a cestovní medicíny 2. LF UK a FN Motol.

Očkovací centrum poskytuje širokou škálu očkování pro všechny věkové skupiny, včetně rizikových pacientů, u nichž je vakcinace indikována ze zdravotních důvodů a hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Kromě samotné vakcinace centrum nabízí také odborné poradenství,

kteří pomáhá klientům zorientovat se v očkovacích schématech a dalších preventivních opatřeních.

„Velkou výhodou našeho centra je, že dokážeme nabídnout nejen kvalitní předvýjezdové poradenství, ale i zdravotní péči pro cestovatele, kteří se po návratu z tropů či rizikových oblastí potýkají se zdravotními obtížemi,“ říká MUDr. Milan Trojánek, Ph.D., přednosta Kliniky infekčních nemocí a cestovní medicíny 2. LF UK a FN Motol.

„Mezi další výhody našeho centra patří, že nabízíme termíny i v odpoledních a večerních hodinách, klienti se mohou objednat snadno pomocí online objednávacího systému, máme k dispozici všechny registrované vakcíny, ale zejména profesionální a ochotný personál,“ doplňuje Mgr. Milena Chybová, vrchní sestra Kliniky infekčních nemocí a cestovní medicíny 2. LF UK a FN Motol.

Nové prostory se nacházejí na terase

mezi budovou ředitelství a Dětskou poliklinikou a jsou snadno přístupné městskou hromadnou dopravou, neboť Očkovací centrum se nachází blízko výstupu z metra linky A. Díky rozšířeným kapacitám a modernímu vybavení je Očkovací centrum FN Motol připraveno uspokojit i nejnáročnější klientelu.

Součástí slavnostního otevření nových prostor, byla také výstava fotografií z cest MUDr. Pavlína Piřhové, Ph.D., lékařky Geriatrické interní kliniky 2. LF UK a FN Motol. Fotografie zachycují exotická místa z různých částí světa, která jsou zároveň častými destinacemi klientů Očkovacího centra.

„Cestování mě inspiruje nejen v osobním životě, ale také v práci. Vystavené fotografie jsou nejen vzpomínkou na zajímavá místa, ale i připomínkou důležitosti očkování a prevence při cestách do rizikových oblastí,“ uzavírá MUDr. Pavlína Piřhová, Ph.D.

text: FN MOTOL
foto: David Černý

OČNÍ PROJEVY CELKOVÝCH ONEMOCNĚNÍ

Říká se, že oko je do duše okno. Příkladem tohoto rčení je to, že řadu celkových onemocnění, která se nemusejí nijak projevovat, může jako první odhalit oční vyšetření. Není výjimečné, že oftalmolog na základě očního nálezu vysloví podezření na spojitost s celkovou chorobou. Následná mezioborová spolupráce je pak základním kamenem pro stanovení diagnózy a komplexní péče o tyto pacienty.

Největší skupinu systémových afekcí spojených s očními projevy tvoří nemoci cévní, metabolická, endokrinní, revmatologická, hematologická, plicní, nádorová, ale patří sem i kožní problematika. U těchto diagnóz je vždy indikováno oční vyšetření.

1 Onemocnění oběhového systému – sítnice jako zrcadlo našeho zdraví

Cévní onemocnění jsou v naší populaci nejčastější a jejich komplikace jsou zdravotně a socioekonomicky velmi závažná.

Příkladem je typická oční manifestace systémové arteriální hypertenze. Jde o specifické znaky a nálezy na cévách sítnice. Cévy na sítnici oka, hlavně tepny, mají při delším průběhu nekompenzovaného vysokého arteriálního krevního tlaku patologický vzhled jako důsledek postupujících sklerotických změn. Oční lékař pak vidí zúžení a napřímení cév, které někdy vypadají jako stříbrný drát, různě se vtlačují a kříží s věnami sítnice. Později může být postižena i vlastní sítnice krvácením, bělavými ložisky, ale i otokem centrální krajiny... vzniká tzv. hypertonická retinopatie.

Subjektivně jsou mnozí pacienti bez příznaků (v tom je záludnost nemocí), ale mohou si stěžovat na zhoršené vidění.

Je nutná urychlená kompenzace krevního tlaku a dispenzarizace, protože tito nemocní mají riziko poškození koronárních cév srdce a periferních cév.

Jiným příkladem je okluze sítnicové vény, kde je opět pachatelem vysoký krevní tlak, ale i poruchy metabolismu tuků. Uzavření postihuje sítnicovou žílu buď u hlavního kmene, nebo v periférii s tvorbou edému a hemoragií na sítnici. Výsledkem je pokles zrakové ostrosti. Léčba spočívá v nitrooční aplikaci látek blokujících vaskulární endotelový růstový faktor.

Akutním stavem v oftalmologii může být i okluze-uzávěr-sítnicové tepny

Příčinou je embolizace buď hlavního kmene centrální sítnicové arterie, nebo její odstupující větve (emboly se uvolní většinou z krční karotidy). Projevem této události je nebolestivý, rychlý výpadek zraku a defekty zorného pole různého rozsahu.

Cílem rychle zahájené léčby je posun embolu do periférie sítnice a snížení nitroočního tlaku.

2 Metabolická onemocnění

Diabetes mellitus – včasné odhalení může zachránit zrak

Diabetes mellitus neboli cukrovka postihuje všechny věkové kategorie. Oční komplikace cukrovky

jsou četné, ale nejzávažnější z nich je tzv. diabetická retinopatie. Jde o nezánetlivé mikrovaskulární onemocnění sítnice, související s vysokou hladinou cukru v krvi. Rizikovými faktory jsou délka trvání cukrovky, typ cukrovky, zvýšený cholesterol a těhotenství. To že se jedná o závažný zdravotní, sociální a společenský problém je že diabetická retinopatie je hlavní příčinou slepoty ve vyspělých zemích.

Toto onemocnění začíná drobnými změnami na cévách, krvácením a výpotky na sítnici. V tomto stadiu ještě není postižena zraková ostrost (tzv. neproliferativní retinopatie). V pokročilých stádiích dochází k novotvorbě cév sítnice, postižení centrální krajiny sítnice otokem a krvácením (tzv. proliferativní forma diabetické retinopatie). V těžkých případech dochází k odchlípení sítnice se všemi důsledky pro zrakovou ostrost.

Oftalmologická péče spočívá v ošetření postižených okrsků sítnice laserovou fotokoagulací, (někdy i celoplošně) a aplikací anti-VEGF léky do nitra oka (léky proti vaskulárnímu endotelálnímu faktoru). V těžkých případech, hlavně při prokrvácení sklivce (hemoftalmus), se přistupuje k nitrooční operaci (tzv. vitrektomie). Mimo jiné se řeší i vznik dalších komplikací jako je katarakta (šedý zákal) a neovaskulární glaukomu (zelený zákal). V prvním případě odstraněním čočky a implantací umělé. U glaukomu je zpočátku indikována aplikace léků na snížení nitroočního tlaku, někdy i operace. Snahou je zabránit odumírání nervových vláken zrakového terče a sítnice

Základem péče o diabetické pacienty je dlouhodobá spolupráce mezi diabetologem a oftalmologem. Snahou prvního odborníka je stabilizace diabetu, (normoglykemie), krevního tlaku a lipidogramu. Oční lékař se aktivně podílí na péči, sleduje nálezy na předním i zadním segmentu oka a provádí časově stanovené pravidelné kontroly.

3

Endokrinní orbitopatie – nejen vystouplé oči

Tato oční komplikace je spojená s autoimunitním onemocněním štítné žlázy, nejčastěji s její hyperfunkcí.

Pacienti udávají pálení, řezání a červenání očí. Dalším příznakem je otok víček a jejich okolí, stažení víček směrem k očnici. Typickým znakem je prominence oka nebo očí, jejich stočení směrem dolů, omezení jejich pohyblivosti spojené s dvojitým viděním. U některých pacientů hrozí ztráta zraku v důsledku útlaku a otoku zrakového nervu.

U lehčích případů je třeba aplikovat umělé slzy ke zvlhčení rohovky, zanechat kouření. U těžších případů se aplikují kortikosteroidy nebo se používá radioterapie. Úprava okohybných svalů s cílem redukovat dvojité vidění je možná po stabilizaci funkcí štítné žlázy. V případech zhoršení a vzniku otoku zrakového nervu dochází k dekompresi očnice.

5

Syndrom obstrukční spánkové apnoe, kdy je spánek rizikem

Pacienti mají ve spánku epizody obstrukce dýchacích cest, které se projevují i krátkodobou ale opakovanou zástavou dechu a dlouhodobě následnou hypoxií.

Zvláštním očním projevem je tzv. syndrom ochablého víčka, které se vyskytuje téměř u 100 % těchto pacientů. Víčko je na pohmat ochablé a dá se snadno převrátit. (někdy je nález oboustranný) Pacienti udávají během spánku spontánní převrácení víčka. Stěžují si na slzení, pocit suchého oka a zarudnutí oka.

Léčba spočívá v aplikaci lubrikantií ve formě kapek a mastí.

DALŠÍ SYSTÉMOVÁ ONEMOCNĚNÍ SPOJENÁ S OČNÍMI NÁLEZY:

Atopická dermatitida

Toto kožní onemocnění se projevuje záněty okrajů víček spolu se svěděním a zarudnutím očí.

Onemocnění krve

U anémie a leukemie se nacházejí vatovitá ložiska na sítnici a krvácení.

Plicní onemocnění

Oční změny jsou ve formě granulomů. Příkladem je sarkoidóza, kde můžeme pozorovat změny na cévnatce oka nebo zrakového terče.

Kožní onemocnění

U atopické dermatitidy (chronické multifaktoriální onemocnění) nacházíme nepříjemné záněty okrajů víček, jejich otok a zarudnutí očí. Někdy je postižena i rohovka oka

4

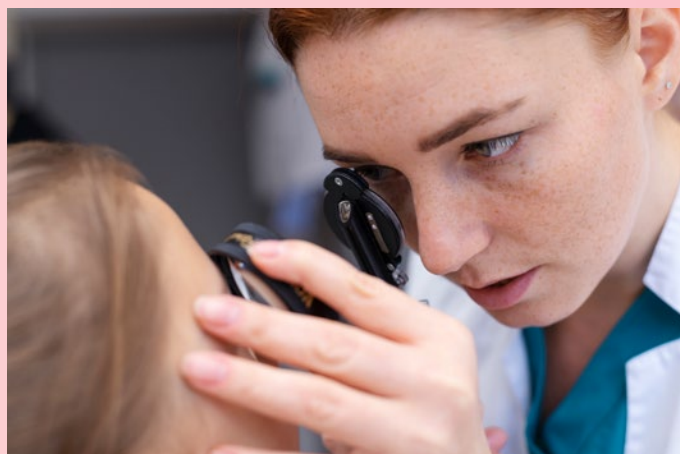
Revmatologická a autoimunitní onemocnění – oční projevy jako první příznak

Jde o rozsáhlou skupinu interních chorob jako je revmatoidní artritida, ankylozující spondylitida, juvenilní revmatoidní artritida, lupus erythematoses, polyarteritis nodosa a další.

Nejčastější oční manifestací jsou tzv. uveitidy, což je zánět duhovky a řasnatého tělesa. Záněty mohou vést ke srůstům mezi duhovkou a čočkou, může vzniknout katarakta nebo glaukom. U pacientů se často vyskytuje tzv. suchý zánět rohovky a spojivky, který poškozuje povrch rohovky a vyvolává pocity suchého oka.

Subjektivně pacienti udávají pálení a řezání očí, světloplachost nebo zhoršené vidění.

Léčba suchého oka spočívá v pravidelné aplikaci zvlhčujících kapek a mastí, u závažnějších forem jsou indikovány kortikoidy nebo imunosupresiva

Osmisměrka

„Studený (**tajenka**) – zelený leden.“
pranostika

A	H	O	Š	A	D	E	P	T	C	H	L	F	S
N	I	Y	F	U	P	N	R	U	D	N	A	P	
I	A	U	D	I	O	F	O	N	D	Á	N	R	
L	K	N	G	R	N	L	P	P	S	G	T	O	
Z	Č	R	U	I	O	A	O	C	O	I	A	S	
R	A	O	T	K	F	X	L	C	H	D	L	Z	Ž
M	K	K	J	A	O	E	I	I	O	U	I	Á	
Z	Ý	O	N	R	M	M	S	D	T	C	H	E	K
U	V	S	Y	A	A	K	N	Ě	B	A	R	H	
D	Ž	T	T	H	R	O	B	A	Ř	Í	K	A	
I	E	I	R	E	G	O	R	D	T	O	Í	K	
C	S	C	C	Y	K	L	I	S	T	A	P	I	
E	P	E	C	N	A	T	S	N	I	A	S	D	

ADEPT - AUDIOFON - CLEMATIS - CYKLISTA - DISKRECE - DROGERIE - DVOJKOLO - EPIGRAM - FANTAZIE - FINALITA - FONDÁN - GRAMOFON - HARAKIRI - HRABĚNKA - HROBAŘÍK - HYDROXID - CHOCHOLOUŠ - CHULIGÁN - INSTANCE - KHAKI - KILOPOND - KOLOUCH - KOMNATA - NANUK - OFINA - OKOSTICE - PANDUR - PROPOLIS - RANKA - RYTEC - SPÍKR - SPROŠTÁK - UDICE - ZMRZLINA - ŽVÝKAČKA

Doplňovačka

S	S	K	K	K	S	S
E	A	A	A	A	A	E

1. zastávka
2. stroj na sekání trávy
3. stůl učitele
4. kritizování
5. pracoviště kováře
6. nemocniční auto
7. svatá žena

Školní perlička: Tělocvikář se ptá nového žáka: „Jaké sporty děláš?“ „Nedělám nic, ale pokud možno velice (**tajenka**)!“

Korálky

„Drž se rozumu a (**tajenka**).“
české přísloví

Seřadte korálky podle velikosti od největšího po nejmenší, nejprve červené, pak zelené, a přečtěte si tajenku.

Obrázková doplňovačka

První písmena obrázků vám dají dohromady tajenku, ve které najdete známý jehličnatý strom.

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

(**Tajenka**), které se také říká sosna, poskytuje pružné, lehké a měkké dřevo s výraznou kresbou letokruhů. Využívá se též její pryskyřice, a to v aromaterapii, kosmetice a v léčivých mastech.

Puzzle

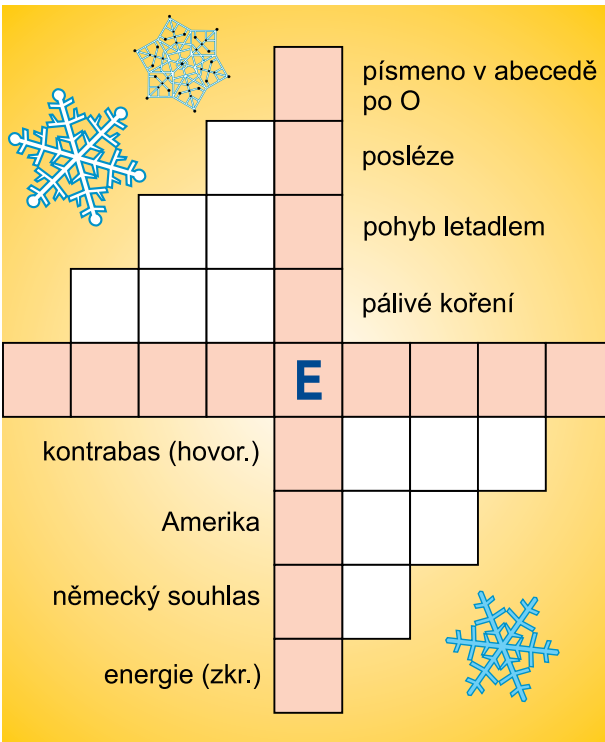
(**Tajenka**) je mořský pták, který může pít, na rozdíl od člověka, slanou vodu. Nad očima má totiž speciální žlázy, které vyloučí sůl z jeho těla skrze otvory v zobáku.

Z dílků puzzle sestavte do tabulky šest šestipísmenných smysluplných slov. Černá políčka písmena nemají, z barevných vyčtete tajenku.

Roháček

I takovou poznámku můžeme nalézt ve školních žákovských knížkách: „Nepíše si, co říká, píše si jen to, co **(tajenka)**!“

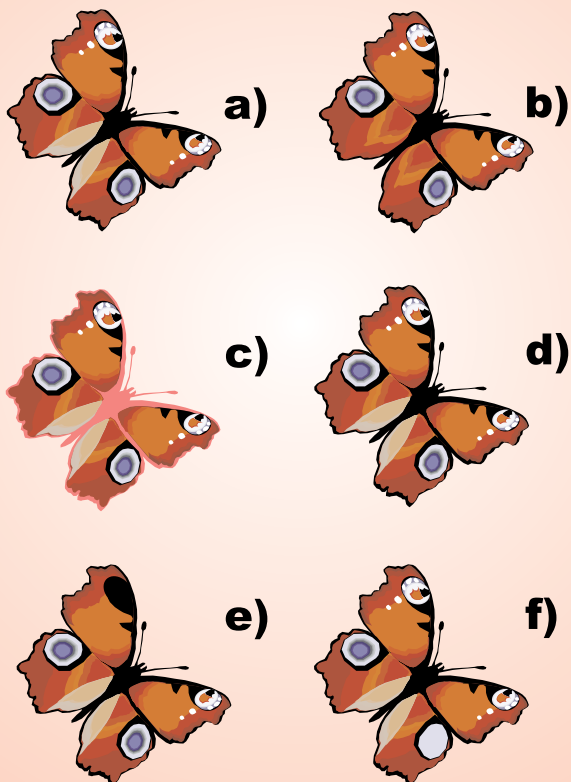
písmeno v abecedě po O
posléze
pohyb letadlem
pálivé koření

E

kontrabas (hovor.)
Amerika
německý souhlas
energie (zkr.)

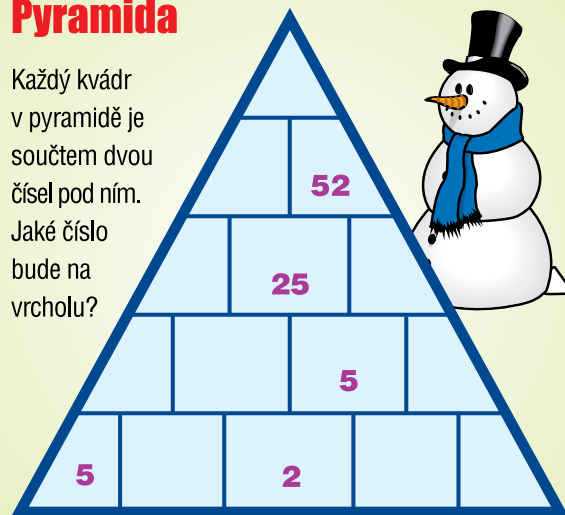
Motýli

Pouze dva obrázky motýlů jsou úplně stejné. Víte které?

Pyramida

Každý kvádr v pyramidě je součtem dvou čísel pod ním. Jaké číslo bude na vrcholu?

Počítání

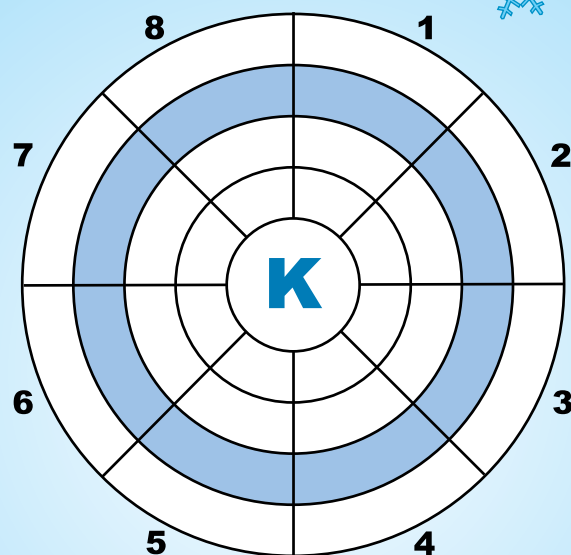
Doplňte vhodné číslice tak, aby výpočty platily vodorovně i svisle.

$$\begin{array}{|c|c|} \hline 1 & 5 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline 1 & 1 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|} \hline & 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|} \hline & 4 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|c|} \hline 3 & 0 & 3 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|c|} \hline 5 & & 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|} \hline 4 & 4 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|} \hline 8 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|} \hline 8 \\ \hline \end{array}$$

Kruhovka

1. mořští koryši
2. vousy pod nosem
3. pochutina z rajčat
4. nádhera
5. australský vačnatec
6. samec kachny
7. nakloňování jedinci
8. malý kůň

Výrazy začínají na písmeno K. Vpisujte je od středového K ke kraji kruhu. Tajenku si přečtete v barevném poli.

Dozorkyně

Drama / Thriller

Dánsko / Švédsko, 2024, 100 min

Dozorkyně Eva (Sidsé Bobett Knudsen) je díky svému férovému přístupu oblíbená mezi vězni i kolegy. V okamžiku, kdy je do věznice převezen tajemný trestanec číslo 017, však Evin vyhlášený cit pro spravedlnost zatemní touha po osobní pomstě. Na oddělení se zvýšenou ostrahou rozehrává se svým novým svěřencem nebezpečnou hru na kočku a myš, která může zničit její pověst i kariéru.

34

Pyšná princezna

Animovaný / Pohádka

Česko, 2024, 84 min

Animovaný film Pyšná princezna vypráví příběh krále Miroslava, který se zamiluje do obrazu krásné, ale pyšné princezny Krasomily. Aby získal její srdce, vydá se do Půlnočního království v převleku za prostého zahradníka. Následně objeví neobyčejnou zpívající květinu, která okouzlí i samotnou princeznu. Krasomila si díky ní i Miroslavovi uvědomí, že byla po celou dobu manipulována proradnými rádci, a společně před nebezpečím utečou z hradu. Začíná tak dobrodružná cesta plná nástrah, napínavých honiček i soubojů. Zlý rádce Maximus je totiž odhodlán jejich lásku zničit.

Gladiátor II

Akční / Dobrodružný / Drama

USA / Velká Británie, 2024, 148 min

Lucius (Paul Mescal), vnuk císaře Marka Aurelia a syn „prvního“ gladiátora Maxima, žije v utajení v jednom z posledních svobodných měst na severu Afriky. Rozpínává Římská říše ho však nenechá na pokoji. Stačí jeden masivní útok loďstva vedeného generálem Acaciem (Pedro Pascal) a prosperující město se změní v ruiny a svobodný Lucius v bezejmenného otroka. Urostlého zajatce si všimne organizátor gladiátorských zápasů Macrinus (Denzel Washington), který z něj chce mít hvězdu Římského kolosea (než ho nahradí někdo schopnější). Gladiátorské hry však nejsou tou hlavní hrou, kterou Marcinus hraje.

Hranice přežití

Akční / Sci-Fi / Thriller

USA, 2024, 91 min

Před třemi lety se svět změnil k nepoznání. Na vrcholu potravního řetězce se ocitla děsivá monstra, která zabila 95 % lidské populace. Unikli jen ti, kteří se ukryli vysoko v horách. Příšli přitom o všechno, a hlavně o své blízké. Dělicí čárou mezi životem a smrtí se stala výška 2 440 m. n. m., nad kterou krvelačné bestie nemůžou, a nikdo neví proč. To je hranice přežití. Překročit ji znamená stát se kořistí. Aby zachránil svého nemocného syna, je zoufalý otec (Anthony Mackie) nucen udělat právě to. Spolu s ním se vstříc obludným stvořením vydávají i mladá žena Katie (Maddie Hasson) a vědkyně Nina (Morena Baccarin), která by mohla zjistit, jak příšery zabít.

KŘÍŽOVKA

James M. Cain: „...“

POMŮCKA: ALEN, BOGOTÁ, BONN, NAME, SOMA	SPOJOVAT LEPIDLEM	LIDÉ	TECHNICKÁ SPRÁVA KOMUNIKACÍ ZKR.	STŘEVNÍ PARAZIT		PÍSMENO ZASTAR.	PLODY	JMÉNO ANGLICKY	NUŽE		STÁLE OPAKOVAT HOVOR.	ŽENSKÉ JMÉNO 27. 3.	STARÁ SEVERSKÁ JEDNOTKA DĚLKY
LUMP					V MINULÉM ROCE					BÝVALÁ ČESKÁ POLITICKÁ STRANA ZKR.			
sít ČERPACÍCH STANIC					JM. TENISTY LENDLA					MILION ZKR.			
					TRUHLÁŘ- SKÁ NÁŘADÍ					FINSKÁ LÁZEŇ			
1. DÍL TAJENKY													
INICIÁLY ZPĚVAČKY BARTOŠOVÉ			ČÁSTI ZAD						JM. HERCE ALDY	POLYNÉSKÉ OSTROVY			
			SKANDINÁV- SKÉ ZÁLIVY										
TYFUS				PLOŠNÉ MÍRY SLOV.				SPZ ŠUMPERKA				PROMÍJENÍ	VYHYNULÝ DRUH PTÁKA
				VYČINĚNÉ KUZE				SADY PÍSEM NA POČÍTAČI					
	MPZ VELKÉ BRITÁNIE	PYTLOVINA					PŘÍZRAK						
		TÝKAJÍCÍ SE LOUTKY					VYSÉVÁNÍ SEMEN MN. Č.						
POZNÁMKA						TĚLO ŘECKY					CHEM. ZN. MOLYBDENU		
						ZBYTEČNÁ					NAPUCH- LINY		
ČESKÝ VÝTVARNÍK ADOLF ???					JMÉNO SLOVEN.					OLGA DOMÁCKY			
					ČASTÝ NÁZEV ČESKÉ VSI					POZITIVA			
	2. DÍL TAJENKY												zvířecí nos
	MARŽE												
ČÁSTI ÚST				VÝRŮSTKY VELBLOUDA						STŘEDOVÉ- KÉ SVÍTIDLO			
				ČES. KOMIK BOLEK ???						ČES. HUD. SKUPINA			
JESTLI SLOVENSKY		MALÝ KŮŇ						POHŘEBNÍ TRUHLY					
		BAVIČ RICHARD ???						NĚMECKÉ MĚSTO					
KOLUMBIJ- SKÉ MĚSTO							DRUH KÖRENÍ						
							RADIOAK- TIVNÍ PLYN						
BÝVALÁ PĚNA DO KOUPELE						DEŠŤOVÉ VODY					CHEM. ZN. NIKLU		
						JAROSLAV DOMÁCKY					DRUH PE- ČIVA MN. Č.		
OBLEVA				OPAK JIN						SVAZEK SLÁMY			
				LÉČ. TĚLES. VÝCHOVA						POHÁDKOVÝ KOCOUR			
	INICIÁLY HERCE KOHOUTA	3. DÍL TAJENKY										INICIÁLY HEREČKY SKOREPOVÉ	NÁZEV HLÁSKY L
		SOLMIZAČNÍ SLABIKA											
PRODEJNA ELEKTRIC. MATERIÁ- LEM								STRŽ					
OBYTNÝ PŘÍVĚS								VÝZNAM					

35

Tajenka křížovky z 10. čísla roku 2024: I suchý strom oživuje kraju.

CENTRUM ASISTOVANÉ REPRODUKCE FN MOTOL

- Individuální přístup
- Nezávazná konzultace
- Komplexní lékařská péče
- Genetické poradenství u párů s poruchami reprodukce
- Péče o pacienty s genetickou zátěží v rodině
- Moderní technické vybavení a metody

- Vyšetření spermogramu
- Zamrazení vajíček (Social freezing)
- Zamrazení spermií
- Genetické vyšetření embryí
- Možnost léčby pomocí darovaných gamet

Náš tým Vám pomůže na Vaší cestě za vysněným miminkem.

ivfmotol@fnmotol.cz

DAROVÁNÍ REPRODUKČNÍCH BUNĚK

Dárcovský program s sebou nese řadu výhod v podobě získání informací o svém zdravotním stavu a reprodukčním zdraví.

Program je přísně anonymní.

Darování vajíček

Více informací na tel.: 224 434 215, ivfmotol@fnmotol.cz

Darování spermií

Více informací na tel.: 224 435 578, ivfmotol@fnmotol.cz

Centrum reprodukční medicíny Gynekologicko-porodnické kliniky 2. LF UK a FN Motol
a Centrum reprodukční genetiky ÚBLG 2. LF UK a FN Motol

FN MOTOL

